

2005 rugsėjo 14
Nr. 17

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežius Benediktas XVI
BE MORALINĖS JĖGOS ŠIRDYSE NEĮMANOMA
STATYDINTI GERESNIO PASAULIO 2

Šventasis Sostas

Šventojo Tėvo vardu – Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo
Angelo Sodano žinia XXVI pasaulinės turizmo dienos proga 10

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos vyskupų kreipimasis dėl pagalbos potvynio JAV aukoms 11
Prasidėjo nauji mokslo metai 11
Dvi Kauno mokyklos tapo katalikiškosiomis 14
Kaišiadoriečiai XX pasaulio jaunimo dienos 15

Homilijos

IZRAELIO DRAMA
27 eilinis sekmadienis (A) 17
VESTUVIŲ PUOTA
28 eilinis sekmadienis (A) 18
MOKESČIO PINIGAS
29 eilinis sekmadienis (A) 19

Ganytojo žodis

Arkivyskupo Sigitio Tamkevičiaus pamokslas Šiluvoje 21

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI išreiškė artumą Rytų Bažnyčioms 22
Lefebvristai siekia vienybės su Katalikų Bažnyčia 22
Popiežiaus ceremoniaras gina liturgijos reformą 22
Naujas katalikų ir liuteronų dokumentas 23

Popiežius Benediktas XVI**Be moralinės jėgos širdyse neįmanoma statydinti geresnio pasaulio**

Šios mintys popiežiaus Benedikto XVI buvo pasakytos per susitikimą su Aostos vyskupijos (Italija) dvasininkais Introdo parapijos bažnyčioje šių metų liepos 25 d. Iš pradžių sveikinimo žodį tarė šios vyskupijos vyskupas Giuseppe Anfossi. Po to popiežius kalbėjo keliomis temomis, pasiūlytomis vyskupo bei dalyvaujančių kunigų. Pateikiame šios popiežiaus kalbos vertimą.

Jūsų Ekscelencija,
brangūs Broliai!

Pirmiausia norėčiau išreikšti savo džiaugsmą ir dėkingumą už galimybę su jumis susitikti. Būnant popiežiumi, kyla pavojus šiek tiek nutolti nuo kasdienės gyvenimo tikrovės, ypač nuo kunigų, kurie būtent čia, slėnyje, daugelyje parapijų darbuojasi pirmose gretose ir šiuo metu – pasak Jo Ekscelencijos – dėl pasaulimų stygiaus gyvena ypatingos fizinės apkrovos sąlygomis.

Man malonu šioje gražioje bažnyčioje susitikti su šio slėnio dvasininkais. Norėčiau padėkoti, kad atvykote, nes šis metas ir jums yra atostogų laikas. Matydamas jus susirinkusius ir būdamas su jumis, būdamas arti kunigų, kurie diena iš dienos kaip žodžio sėjėjai darbuojasi Viešpaties naudai, jaučiu paguodą ir džiaugsmą. Praėjusią savaitę du ar – kaip man atrodo – tris kartus girdėjome palyginimą apie sėjėją. Tai paguodžiantis palyginimas, pasakytas kitokiomis aplinkybėmis, tačiau kurios tam tikra prasme panašios į mūsų.

Viešpaties darbo pradžią lydėjo didelis entuziazmas. Visi matė, kad išgydomi ligoniai, visi džiugiai klausėsi žodžių: „Prisiartino Dievo karalystė“. Atrodė, jog pasaulis iš tikro netrukus pasikeis, ateis Dievo karalystė ir Dievo tautos liūdesys galiausiai virs džiaugsmu. Laukta Dievo pasiuntinio, kuris istorijos vairą paims į savo rankas. Bet tada pamatyta, kad ligoniai išgydomi, demonai išvaromi, Evangelija skelbiama, tačiau pasaulis apskritai lieka toks, koks buvęs. Niekas nepasikeitė. Romėnai vis dar buvo valdovai. Nepaisant šių ženklų bei gražių žodžių, kasdienis gyvenimas liko sunkus. Tad entuziazmas užgeso, ir galiausiai, kaip žinome iš Jono evangelijos 6 skyriaus, ši pamokslininką, kuris pamokslavo, bet nepakeitė pasaulio, apleido net mokiniai.

Palyginimas apie sėjamą grūdą

Kokia jo žinia? Ką atneša šis Dievo pranašas? – galiausiai klausinėjo visi. Viešpats kalba apie vyrą, kuris pasaulio lauke sėja grūdus. Sėjamas grūdas panašus į jo žodį, į šiuos pagydimus, atrodo esąs mažas, palyginti su istorine ir politine tikrove. Toks mažas ir neesminis, kaip sėjamas grūdas, yra ir jo žodis.

Tačiau, pasak jo, tame grūde slypi ateitis, nes jame glūdi rytdiena, rytojaus gyvenimas. Sėjamas grūdas atrodo visiškai nereikšmingas ir sykiu yra dabartis ir ateitis, jau dabar esantis pažadas. Tad šiuo palyginimu Viešpats pasako: dabar sėjos metas; Dievo žodis atrodo tik žodis, beveik niekas. Tačiau turėkite drąsos, šiame žodyje slypi gyvenimas! Ir jis duoda derlių! Palyginimu taip pat sakoma, jog daug sėjamų grūdų derliaus neduoda, nes nukrenta ant kelio, ant uolų ir t. t. Tačiau tie, kurie krinta į gerą žemę, derlių duoda, vieni – trisdešimteriopą, kiti – šešiasdešimteriopą, treči – šimteriopą.

Palyginimu norima pasakyti, jog turime turėti drąsos, net jei Dievo žodis, Dievo karalystė, neatrodo istoriškai ir politiškai reikšminga. Verbų sekmadienį Jėzus visus šiuos mokymus apie sėjamą žodžio grūdą taip apibendrino: jei kviečio grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis liks vienas, o jei kris į žemę ir apmirs, duos gausių vaisių. Taip Jėzus leido suprasti, kad jis pats yra grūdas, krintantis į žemę ir mirštantis. Nukryžiuotas Jėzus atrodo žlugęs, tačiau būtent taip, krisdamas į žemę ir mirdamas, per kryžių jis visais laikais duoda vaisių. Čia susiduriame ir su kristologiniu tikslu, kai pats Kristus yra sėjamas grūdas, čia ir dabar esanti Karalystė, ir su eucharistiniu matme: šis grūdas krinta į žemę, ir išauga nauja duona, būsimąjo gyvenimo duona, Švenčiausioji Eucharistija, kuri mus maitina bei atveria dieviškiesiems slėpiniams, naujam gyvenimui.

Man atrodo, jog šie mus iš tikro kamuojantys klausimai įvairiais pavidalais visuomet gyvavo Bažnyčios istorijoje, – ką mums daryti? Žmonėms atrodome nereikalingi, visa, ką darome, atrodo nenaudinga. Tačiau iš Viešpaties žodžių žinome, jog tikrai tas sėjamas grūdas vis keičia pasaulį bei atveria jį tikrajam gyvenimui.

Norėčiau, kiek įmanoma, atsiliiepti į Jo Ekscelencijos žodžius, tačiau kartu norėčiau pasakyti, kad popiežius – kaip žinome – nėra orakulas ir tik pačiais rečiausiais atvejais yra neklystantis. Man irgi rūpi šie klausimai, šios problemos. Aš irgi kenčiu. Visi kartu iškentėkime ir kentėdami perkeiskime šias problemas, nes kaitos kelias yra būtent kančia, ir be kančios niekas nesikeičia.

Tai taip pat yra palyginimo apie grūdą, kuris krinta į žemę, prasmė: tiktai per iškentėtą kaitos procesą pasiekiamas vaisius, randasi sprendimas. Jei tariamas mūsų skelbimo neveiksmingumas nekeltų mums kančios, tai rodytų tikėjimo, autentiškų pastangų stygių. Turime šiuos mūsų laikų sunkumus įsidėti į širdį ir perkeisti, kentėdami su Kristumi ir taip patys keisdami. Ir tiek, kiek būsime patys pasikeitę, galėsime atsakyti į minėtuosius klausimus, galėsime pamatyti Dievo karalystės buvimą čia ir dabar bei padaryti ją regimą kitiems.

Pašaukimų stygius

Pirmasis klausimas susijęs su problema, iškilusia visame Vakarų pasaulyje; tai – pašaukimų stygius. Praėjusiomis savaitėmis per apsilankymus „ad limina“ esu priėmęs Šri Lankos ir Pietų Afrikos vyskupus. Ten pašaukimų daugėja, maža to, jų tiek daug, kad neužtenka seminarijų, priimančių jaunos vyrus, trokštančius būti kunigais. Šį džiaugsmą, žinoma, lydi tam tikras kartėlis, nes dalis jų ateina tikėdamiesi palypėti aukštyne socialiniais laiptais. Tapdami kunigais, jie pasidaro tarsi genties galvomis ir tampa privilegijuoti, įžengia į kitą gyvenimo formą ir t. t. Tad šiame augimo procese piktžolės ir kviečiai eina petyš į petį, ir vyskupams reikia labai rūpestingai tai skirti ir paprasčiausiai nesidžiaugti, kad tiek daug būsimų kunigų, bet stengtis atpažinti tikruosius pašaukimus, atskirti piktžoles nuo kviečių.

Vis dėlto čia yra tam tikro tikėjimo entuziazmo, nes gyvenama tam tikrą istorinę valandą, kai tradicinių religijų aiškiai nebepakanka. Ir įžiūrima, pamatoma, kad šiose tradicinėse religijose glūdi pažadas, tačiau jos kažko ir laukia. Jos laukia naujo atsakymo, kuris apvalytų ir, sakykime, įimtų savin visa, kas gražu, bei išlaisvintų jas iš visų nepakankamų ir neigiamų aspektų. Šią perėjimo akimirka, kai jų kultūra iš tiesų artinasi prie naujos istorinės valandos, kaip galimi istoriniai atsakymai siūloma krikščionybė ir islamas.

Tad šios šalys išgyvena tam tikrą tikėjimo pavasarį, tačiau šių abiejų atsakymų konkurencijos aplinkoje, taip pat pirmiausia kentėjimo dėl sektų, pateikiančių save kaip geresnį, lengvesnį, patogesnį krikščionišką atsakymą, aplinkoje. Šiuo daug žadančiu istorijos, pavasario, momentu tiems, kurie turi kartu su Kristumi žodį sėti ir – sakykime – Bažnyčią statydinti, yra sunku.

Kitokia padėtis Vakarų pasaulyje, kuriam jo paties kultūra tapo įgrisusi, kuris pasiekė tašką, kai akivaizdžiai nebereikia Dievo ir dar mažiau Kristaus, ir kuriame žmogus tariamai gali kurti vien iš savęs. Šioje savyje užsi-sklandusio racionalizmo, mokslų modelį laikančio vieninteliu pažinimo modeliu, aplinkoje visa kita yra subjektyvu. Savaiame suprantama, subjektyvia ir todėl savavališka tikrove ir nebe gyvenimo keliu laikomas ir krikščioniškasis gyvenimas. Todėl tikėti pasidaro natūraliai sunku; o jei sunku tikėti, tai dar sunkiau atnašauti savo gyvenimą Viešpačiui, jam tarnauti.

Tai, kas – sakyčiau – vyksta šią istorijos valandą, kai visur matyti mirštančios vadinamosios didžiosios Bažnyčios, tikrai kelia kančią. Tai matome pirmiausia Australijoje, taip pat Europoje, ne taip labai Jungtinėse Valstijose.

Tuo tarpu sektos, siūlančios tikėjimo minimumo tikrumą, auga, mat žmogus ieško tikrumo. O didžiosios Bažnyčios, pirmiausia didžiosios tradicinės protestantų Bažnyčios, išgyvena iš tikrųjų bedugnę krizę. Sektos ima viršų, nes pateikia kelias paprastas tikrybes ir sako: „To pakanka“.

Katalikų Bažnyčios padėtis ne tokia bloga kaip didžiųjų istorinių protestantiškųjų Bažnyčių, tačiau jos, savaiame suprantama, irgi neaplenkia mūsų istorinio akimirksnio problemos. Manau, kad jokios sistemos padėčiai greitai pakeisti nėra. Turime eiti toliau, pereiti šiuo koridoriumi, šiuo tuneliu kantriai ir būdami tikri, kad atsakymas yra Kristus ir kad galiausiai jo šviesa vėl nušvis.

Neįmanoma gyventi be Dievo

Tad pirmasis atsakymas yra kantrybė esant tikriems, kad pasaulis negali gyventi be Dievo, be apreiškimo Dievo – ne be bet kokio Dievo (juk matome, koks pavojingas gali būti žiaurus Dievas, netikras Dievas), bet be Dievo, parodžiusio savo veidą Jėzujų Kristuje. Tai veidas, kuris už mus kentėjo, meilės, keičiančios pasaulį taip, kaip jį keičia į žemę krintantis kviečio grūdą, veidas.

Mes patys turime būti savo viduje nepajudinamai tikri, kad atsakymas yra Kristus, kad pasaulis be konkretaus Dievo, be Dievo su Kristaus veidu griaua pats save ir kad vis akivaizdžiau tampa, jog savyje užsisklendęs racionalizmas, tikis žmogaus galia statydinti tikrą, geresnį pasaulį vien savo jėgomis, yra klaidingas. Jei nėra tikrojo Dievo mato, žmogus griaua pats save. Tą patys matome savo akimis.

Patys turime iš naujo įsitikinti tuo, kad jis yra tiesa, ir kad tik sekdami jo pėdomis einame teisinga kryptimi, kad turime eiti šia kryptimi kartu su kitais ir juos vesti.

Asmeninė draugystė su Kristumi

Pirmasis mano atsakymo punktas yra toks: taip kentėdami turime ne tik neprarasti tikrumo, kad Kristus tikrai yra Dievo veidas, bet tapti dar tikresni bei džiugesni dėl to, kad jį pažįstame bei esame tikrieji pasaulio ateities, kiekvieno žmogaus ateities valdytojai. O tikrumą privalome didinti puoselėdami gilų asmeninį ryšį su Viešpačiu. Tikrumą gali didinti ir racionalūs svarstymai. Mano akimis, tikrai labai reikalinga gilesnė refleksija, racionaliai įtikinanti ir, kasdien gyvai asmeniškai draugaujant su Kristumi, kartu tampanti asmenine, stipria ir reiklia.

Trokštant tikrumo, reikia būtent tokios mūsų tikėjimo, mūsų draugystės su Viešpačiu personalizacijos – tada randasi ir naujų pašaukimų. Tą matome jaunojoje kartoje, atsiradusioje po didžiosios krizės, sukeltos 1968 m. kilusios kultūrų kovos, kai atrodė, jog istorinė krikščionybės era tikrai priklauso praeičiai. Matome, kad 1968 m. pažadai netapo tikrove ir vėl, sakykime, gimsta suvokimas, jog egzistuoja sudėtingesnis metodas, nes jis reikalauja viso mūsų širdies atsivertimo, tikrasis metodas – tada randasi naujų pašaukimų. Bet ir mes patys turėtume parodyti šiek tiek fantazijos ir padėti jaunuoliams atrasti šį kelią į ateitį. Tai iškilo ir pokalbyje su Afrikos vyskupais. Nepaisant kunigų gausos, daugelis jų pasmerkti baisiai vienatvei ir dauguma to morališkai neatlaikys.

Svarbu aplink save jausti kunigų, kurie padeda ir kartu keliauja vadovaudamiesi iš bendro tikėjimo kylančia solidarumo dvasia, bendruomenę. Tai irgi man atrodo svarbu. Juk jei jaunuoliai mato tik izoliuotus, liūdnus, nuvargusius kunigus, jie galvoja: jei tai mano ateitis, tai šitai pranoksta mano jėgas. Tikrai būtina kurti šią gyvą bendruomenę, kuri jaunuoliams rodytų: taip, tai gali būti ir mano ateitis, taip galima gyventi.

Požiūris į Bažnyčią

Per ilgai kalbėjau. Antruoju klausimu, mano akimis, jau ši tą pasakiau. Iš tikrųjų pirmiausia atsakingiesiems pasaulyje Bažnyčia atrodo kaip kažkas pasenusio, o mūsų pasiūlymai – nereikalingi. Jie elgiasi taip, tarsi galėtų, maža to, norėtų gyventi be mūsų žodžio, ir visada mano, kad jiems mūsų nereikia. Jie neieško mūsų žodžio.

Tai tiesa, ir mes dėl tol kenčiame, tačiau tai būdinga šiai istorinei situacijai, tam tikram antropologiniam žiūrėjimo būdui, kai žmonės elgiasi taip, kaip siūlė Karlas Marxas: Bažnyčia turėjo 1800 metų, kad parodytų, jog gali pakeisti pasaulį, ir nepadarė nieko, tad dabar mes tai padarysime vieni.

Tai labai paplitusi mintis, taip pat remiama filosofijų; tad suprantamas daugelio žmonių išivaizdavimas, jog galima gyventi be Bažnyčios, jog ji atrodo kaip kažkas pasenusio. Tačiau kartu darosi vis aiškiau, kad tikrai moralinės vertybės ir reiklūs įsitikinimai teikia galimybę gyventi aukojantis bei statydinti pasaulį. Neįmanoma statydinti mechaniškai, vadovaujantis kapitalo ir nuosavybės teorija, kaip siūlė Karlas Marxas.

Neįmanoma statydinti geresnio pasaulio, jei širdyje nėra moralinių jėgų bei pasirengimo dėl šių vertybių ir kentėti; priešingai, pasaulis tada kiekvieną dieną tampa vis blogesnis, egoizmas užvaldo ir sugriauna viską. Jei tai įžiūrima, iš naujo peršasi klausimas: iš kur ateina jėgos, įgalinančios kentėti dėl gėrio, – dėl gėrio, kuris skaudina pirmiausia mane, kuris neteikia netarpiškos naudos? Kur jų šaltiniai? Iš kur kyla jėga laikytis šių vertybių?

Moralumas, kaip toks, nėra gyvas, nėra veiksmingas, jei jo giliau negrindžia įsitikinimai, iš tiesų teikiantys tikrumą ir jėgos kentėti. Tokie įsitikinimai sykiu susiję su meile, – meile, kuri auga kančioje ir yra gyvenimo esmė. Juk galiausiai mums gyventi leidžia tikrai meilė, o meilė visada yra ir kančia; ji bręsta kančioje ir teikia jėgos kentėti dėl gėrio, neatsižvelgiant į dabartinę mano padėtį.

Mano akimis, tai vis geriau suvokiama, nes jau regimi padariniai būvio, kai jėgų, kylančių iš meilės, kuri yra mano gyvenimo šerdis ir teikia man jėgų tęsti kovą dėl gėrio, nėra. Žinoma, ir čia mums reikia būti kantriems, veikliai kantriems ta prasme, kad žmonėms aiškintume, jog jiems to reikia.

Jei jie ir neatsiverčia, tai bent priartėja prie tų, kurie Bažnyčioje tos vidinės jėgos turi. Bažnyčioje visada buvo ši stipri grupė, kuriai iš tiesų būdinga toji vidinė tikėjimo jėga, ir asmenų, kurie tarsis prisijungia ir leidžiasi nešami bei šitaip Bažnyčioje dalyvauja.

Į galvą ateina Viešpaties palyginimas apie garstyčios grūdą, kuris toks mažas ir iš kurio vėliau išauga toks didelis medis, kad jame net apsigyvena dangaus sparnuočiai. Sakyčiau, kad tie sparnuočiai – tai dar neatsivertę, bet jau tupiantys ant Bažnyčios medžio šakų asmenys. Pagalvojau štai ką: Apšvietos epochoje, tą valandą, kai katalikai ir protestantai nesutarė tikėjimo klausimais, manyta, jog būtina išlaikyti bendras moralines vertybes suteikiant joms pakankamą pagrindą. Manyta: turime padaryti moralines vertybes nepriklausomas nuo religinių išpažinimų, idant jos atsilaikytų ir tada, „etsi Deus non daretur“.

Šiandien esame atsidūrę priešingoje padėtyje, situacija tapo atvirkščia. Moralinės vertybės nebeturi jokio akivaizdaus pagrindo. Jos tampa regimos tik tada, kai Dievas egzistuoja. Todėl pasiūliau, kad pasauliečiai, vadinamieji pasauliečiai, pamąstyti, ar šiandien negalioja priešinga: turime gyventi taip, „quasi Deus daretur“; net jei neįstengtume tikėti, turime gyventi vadovaudamiesi šia hipoteze, kitaip pasaulis nefunkcionuos. Tai, mano požiūriu, būtų pirmasis žingsnis tikėjimo linkme. Ir, su daug kuo bendraudamas, matau, kad dialogas bent su kai kuriais laicistais, ačiū Dievui, auga.

Kunigų misija

Trečias klausimas: kunigų, kurių sumažėjo ir kurie kartais turi darbuotis trijose, keturiose ar net penkiose parapijose, padėtis. Manau, kad tinkamiausių priemonių čia turėtų ieškoti vyskupas kartu su savo kunigais. Kai buvau Miuncheno arkivyskupas, buvo sukurtas Žodžio liturgijos be kunigo modelis. Tai padaryta norint parodyti bendruomenės buvimą savo Bažnyčioje. Buvo sakoma: bendruomenė išlieka, ir ten, kur nėra kunigo, švenčiame Žodžio liturgiją.

Prancūzai, šiems sekmadieniniams susirinkimams „be kunigo“ sugalvoję taiklų pavadinimą, po ilgėlesnio laiko suvokė, kad ir tai gali turėti neigiamų padarinių, nes prarandama sakramento pajauta; imama protestantėti, o kai galiausiai lieka tik dieviškasis Žodis, jį galima švęsti ir savo namuose.

Iš savo profesoriavimo Tiubingene laikų prisimenu didįjį egzegetą Kelemanną – nežinau, ar jums šis vardas girdėtas, – Bultmanno mokinį, gerą teologą. Nors ir buvo įsitikinęs protestantas, jis niekada nevaikščiodavo į bažnyčią. Jis sakydavo: „Šventąjį Raštą galiu medituoti ir namie“.

Prancūzai šią sekmadieninių susirinkimų „be kunigo“ formulę pakeitė sekmadieninių susirinkimų „laukiant kunigo“ formule. Tai reiškia, jog būtina laukti kunigo, ir Žodžio liturgija sekmadieniais, sakyčiau, turėtų būti išimtis, nes Viešpats nori ateiti kūniškai. Todėl tai negali būti sprendimas.

Sekmadienis buvo įsteigtas todėl, kad tą dieną prisikėlė Viešpats ir atėjo į apaštalų bendruomenę, kad būtų kartu su jais. Apaštalai suprato, kad liturgijos diena yra nebe šabas, bet sekmadienis, kai Viešpats visada yra su mumis kūniškai ir nori mus pamaitinti savo kūnu, idant patys taptume jo kūnu pasaulyje.

Kaip šią galimybę suteikti kuo daugiau geros valios asmenų, nedrįstu siūlyti recepto. Miunchene visada sakydavau – nežinau, kokia čia padėtis, bet ji tikrai skirtinga, – kad mūsų gyventojai neišsivaizduojamai mobilūs, lankstūs. Jaunuoliai važiuoja 50 ir daugiau kilometrų į diskotekas, tad kodėl jie negalėtų vykti į bažnyčią už penkių kilometrų? Tačiau tai jau yra labai konkretūs, praktiniai dalykai, ir čia nedrįstu siūlyti recepto. Tačiau vis dėlto reikia mėginti perteikti tautai jausmą: turiu išlaikyti ryšį su Bažnyčia, su gyvąja Bažnyčia ir su Viešpačiu.

Tad jaučiu pareigą perteikti šio dalyko svarbą. O kai kas nors laikoma svarbiu, atsiranda sprendimo prielaidos. Tačiau klausimą, Ekscelencija, turiu palikti atvirą.

Čia žodį tarė keli kunigai. Į klausimus dėl jaunimo auklėjimo, katalikiškosios mokyklos ir pašvęstojo gyvenimo vaidmens popiežius atsakė taip:

Jaunimo auklėjimas

Tai labai konkretūs klausimai, į kuriuos nėra lengva lygiai taip pat konkrečiai atsakyti.

Pirmiausia norėčiau padėkoti, kad mūsų dėmesys buvo atkreiptas į būtinybę kreipti jaunuolius į Bažnyčią; juos

lengvai patraukia kiti dalykai, gyvensena, gana tolima mūsų įsitikinimams. Ankstyvoji Bažnyčia rinkdavosi alternatyvaus gyvenimo bendruomenių kelią. Sakyčiau, jog svarbu, kad jaunuoliai atrastų tikėjimo grožį ir tai, jog puiku turėti orientyrą, puiku turėti draugu Dievą, galintį mums iš tikrųjų pasakyti esminius dalykus apie gyvenimą.

Ši dvasinį veiksnių turėtų lydėti afektinis bei socialinis veiksnys, tai yra socializacija tikėjimo aplinkoje. Juk tikėjimas gali realizuotis tik tada, kai jis irgi turi kūną, o tai įtraukia žmogų į jo gyvenimo aktus. Anksčiau, kai tikėjimas bendruomeniniam gyvenimui būdavo esminis dalykas, pakakdavo pamokyti katekizmo, kuris svarbus ir šandien. Tačiau kadangi socialinis gyvenimas nutolo nuo tikėjimo, turėtume – matydami, jog ir šeimos dažnai nebeteikia tikėjimo socializacijos, – pasiūlyti tikėjimo socializacijos metodus, kad tikėjimas kurtų bendrystę gyvenimo vietose ir darytų įtikinamąjį poveikį per mąstymo, jautimo ir draugystės ryšius.

Manau, kad šios plotmės turi eiti greta, nes žmogus turi vieną kūną, nes jis yra socialinė būtybė. Šiuo požiūriu, pavyzdžiui, puiku matyti čia tiek daug klebonų, atostogaujančių kartu su jaunimo grupėmis. Tai leidžia jaunuoliams dalytis atostogų džiaugsmu bei praleisti jas su Dievu ir Bažnyčia, atstovaujama klebono ar kapeliono. Man atrodo, jog šiandienė Bažnyčia, taip pat Italijos, siūlo socializacijos alternatyvas, suteikiančias jaunuoliams galimybių keliauti kartu su Kristumi ir kartu su juo sudaryti Bažnyčią. Visą tai turi lydėti išmintingi atsakymai į mūsų laikų klausimus: ar mums dar reikia Dievo? Ar dar protinga tikėti į Dievą? Ar Kristus tėra religijų istorijos personažas, ar jis tikrai yra Dievo veidas, kurio mums reikia? Ar galime gerai gyventi nepažindami Kristaus?

Būtina suvokti, kad gyvenimo, ateities statydinimas taip pat reikalauja kantrybės ir kančios. Jaunuolių gyvenimas irgi nestokos kryžiaus, tačiau tą nelengva paaiškinti. Alpinistas suvokia, kad, norėdamas aukštai užkopti, turės aukotis bei treniruotis. Lygiai taip ir jaunas žmogus turi suprasti, jog kopiant į gyvenimą, į ateitį būtina mokytis vidinio gyvenimo.

Tad personalizacija ir socializacija yra du kelrodžiai, turintys persmelkti konkrečias šiandienės situacijas: tai – meilės ir bendrystės iššūkiai. Juk šiedu matmenys leidžia atsiverti ateičiai ir kartu mokytis, jog tai, kad kartais nelengva tikėti į Dievą, irgi tarnauja mano gerovei ateityje.

Katalikiškoji mokykla

Katalikiškosios mokyklos klausimu galėčiau pasakyti, jog daugelis vyskupų per savo apsilankymus „ad limina“ nekart yra akcentavę jos didelę reikšmę. Katalikiškoji mokykla, pavyzdžiui, Afrikoje, yra būtina kultūros skatinimo, raštingumo ir kultūros pakėlimo į naujos kultūros lygmenį priemonė. Jos dėka taip pat galima tinkamai atsiliepti į technikos reikalavimus, keliamus techniškai neorientuotai kultūrai bei savo moraliniais turiniais griaunančius tradicines gentinio gyvenimo formas.

Pas mus situacija kitokia, tačiau čia man svarbus atrodo dvasinis ugdymas, padedantis suprasti, kad ir šiandien krikščionybė neatsietina nuo tikrovės.

Sakėme, jog daugelis, veikiami Apšvietos ir 1968 m. „antrosios Apšvietos“ įtakos, ėmė manyti, kad istorinės krikščionybės era pasibaigė ir prasidėjo nauja era, kai šiuos dalykus bus galima studijuoti kaip klasikinę mitologiją. Būtina aiškinti, kad tikėjimas visada yra aktualus ir labai racionalus. Taigi pabrėžtina jo dvasinė teigiamybė, kartu neišleidžiant iš akių tikėjimo grožio ir jo organinės struktūros.

Tai buvo vienas iš pagrindinių *Katalikų Bažnyčios katekizmo*, kuris dabar apibendrintas *Kompendiumu*, tikslų. Neturime manyti, jog tikėjimas yra it koks potvarkių rinkinys, kurį kaip kelionmaišį turime vilkti ant nugaros visą gyvenimo kelią. Tikėjimas galiausiai yra paprastas ir turtingas: tikime, kad yra Dievas, kad Dievas kažkaip susijęs su mūsų gyvenimo tikrove. Tačiau koks Dievas? Dievas su veidu, su žmogiškuoju veidu, Dievas, kuris sutaikina, įveikia neapykantą ir teikia ramybei jėgų, kurių niekas kitas negali suteikti. Būtina aiškinti, kad krikščionybė iš tikro yra labai paprasta ir labai turtinga.

Mokykla yra dvasinio ir profesinio ugdymo įstaiga. Tad būtina atskleisti tikėjimo vieningumą, jo logiką, supažindinti su pagrindinėmis sąvokomis, išmokyti suvokti, kas yra Eucharistija, kas vyksta sekmadienį, ką reiškia krikščioniškoji santuoka. Taip pat aiškintina, kad tikybos mokymas nėra dvasinė ir individualistinė ideologija, kaip galbūt būna kituose dalykuose. Pavyzdžiui, žinau, kaip išspręsti tam tikrą matematikos uždavinį. Ir kitiems dalykams galiausiai būdinga praktinė pakraipa, profesinė, gyvenimiškojo pritaikomumo pakraipa. Reikia suvokti, kad tikėjimas pirmiausia statydvina bendruomenę, vienija.

Būtent ši esminė tikėjimo šerdis išlaisvina mus iš „aš“ izoliacijos ir suvienija, sujungia į didelę bendruomenę, pilnatvišką bendruomenę – parapijos bendruomenėje, sekmadieniniame susirinkime – ir visuotinę bendruomenę, kurioje tampa visų pasaulio žmonių giminaitis.

Būtina suprasti šį kiekvieną sekmadienį parapijoje besirenkančios bendruomenės katalikiškąjį matmenį. Viena vertus, tikėjimo pažinimas yra tikslas, kita vertus, tai reiškia Bažnyčioje socializuotis arba „išibažnytinti“, įsiričiuoti į Bažnyčios bendruomenę, į gyvenimo vietą, žinant, kad čia nebūsiu vienas ir kritišką savo gyvenimo valandą – pirmiausia kentėdamas ir mirdamas.

Jo Ekscelencija sakė, kad daugeliui žmonių, regis, esame nereikalingi, tačiau to nepasakytum apie ligonius bei kenčiančiuosius. Iš pat pradžių būtina suvokti, kad gyvenime nebesi vienas. Tikėjimas išgelbėja mus iš viatvės. Visada esame palaikomi bendruomenės ir kartu kiekvienas turime būti bendruomenės ramsis ir nuo pat pradžių mokyti imtis atsakomybės už ligonius, izoliuotuosius, kenčiančiuosius, idant tai, ką dovanojame, vėl sugrįžtų. Tad žmoguje glūdintį gebėjimą padėti bei save dovanoti būtina žadinti ir patikinti, kad ir mes turėsime brolių ir seserų, paremsiančių mus sunkią valandą, kai reikės bendruomenės, kuri nepaliktų mūsų vienu.

Pašvęstasis gyvenimas

Turėdami prieš akis vienuolinį gyvenimą, žinome, kad monastinis bei kontempliatyvusis gyvenimas šiame įtampos kupiname pasaulyje yra patrauklus, nes atrodo kaip oazė, kur iš tiesų galima gyventi. Tačiau ir čia galimas romantinis įsivaizdavimas, todėl būtina gerai pasverti pašaukimus. Istorinė situacija teikia tam tikro patrauklumo pirmiausia kontempliatyviajam, ne veikliajam vienuoliniam gyvenimui.

Būtent tai išryškėja vyriškoje šakoje, kur sutinkama vienuolių, taip pat kunigų, užsiimančių svarbiu apaštalavimu švietimo srityje, tarp ligonių ir t. t. Deja, tai mažiau regima tarp moterų pašaukimų, kur profesionalumas vienuoliškąjį pašaukimą iš pažiūros daro nereikalingą. Yra diplomuotų medicinos seserų, mokytojų, tad šios veiklos nebeatrodo kaip vienuoliškasis pašaukimas, o pradėti dar kartą, kai nutrūks pašaukimų grandinė, bus nelengva.

Kita vertus, vis geriau suvokiame, kad, norint būti gera medicinos seserimi, vien profesionalumo neužtenka. Reikia širdies. Reikia meilės kenčiančiam asmeniui. Šiandien yra tokių naujų formų kaip pasauliečių institutai, kurių bendruomenės savo gyvenimu rodo, jog egzistuoja gyvensena, kuri yra gera asmeniui, bet pirmiausia naudinga bendruomenei, tikėjimui ir žmonių bendrystei. Tad manau, jog Bažnyčia, net keisdama formą – didžioji dalis moterų bendruomenių yra atsiradusios XIX a. ir išsikėlusios tiksliai aną laiką atitinkančias užduotis, tuo tarpu šiandienės užduotys kitokios, – rodo, kad tarnavimas kenčiantiesiems ir gyvybės apsauga yra pašaukimai, išsiskiriantys giliu religiniu matmeniu, ir kad egzistuoja tokius pašaukimus atitinkančios gyvenimo formos. Plėtojasi naujos gyvenimo formos, todėl reikia tikėtis, kad ir šiandien Viešpats suteiks Bažnyčios ir pasaulio gyvenimui reikalingų pašaukimų.

Į kunigo, vykdančio sielovadą vietinėje kalnimo įstaigoje, tartą žodį popiežius Benediktas XVI atsakė taip:

Kalinčiųjų pastoracija

Dėkoju už labai reikšmingus ir jaudinančius žodžius. Prieš išvykdamas turėjau progą pasikalbėti su Popiežiškios teisingumo ir taikos tarybos prezidentu kardinolu Martino. Ši Taryba šiuo metu rengia dokumentą apie mūsų įkalintuosius brolius ir seseris, kurie kenčia ir kartais jaučia, jog jų žmogaus teisės per mažai gerbiamos. Kartais jie jaučiasi paniekinti ir gyvena tokiomis aplinkybėmis, kur tikrai reikia Kristaus artumo. Mato evangelijos 25 skyriuje Jėzus, kalbėdamas apie Paskutinį teismą, pabrėžtinai sako: „buvau kalinys, ir pas mane atėjote“.

Tad iš tiesų esu Jums dėkingas, kad įvardijote šią tokiomis sąlygomis kylančią grėsmę žmogaus teisėms, idant ir mes, kunigai, mokytumės būti šių „mažiausiųjų“ broliais ir suvoktume, jog labai svarbu ir juose išvelgti mūsų laukiantį Viešpatį. Kartu su kardinolu Martino ketinu tarti oficialų žodį apie šias ypatingas situacijas, kurios yra užduotis Bažnyčiai, tikėjimui ir meilei. Taip pat dėkoju, kad pasakėte, jog ne tiek svarbu, kas daroma, kiek tai, kas esame savo kunigiškojoje tarnyboje. Neabejotinai turime padaryti daug dalykų ir nepasiduoti inercijai, tačiau mūsų visos pastangos duos vaisių tik tada, kai jos išreikš tai, kas esame. Kai visoje mūsų veikloje atsispindės mūsų artima vienybė su Kristumi: buvimas Kristaus įrankiu; buvimas lūpomis, kuriomis kalba Kristus; buvimas ranka, per kurią veikia Kristus. Darbai įtikina tik tiek, kiek jie iš tiesų yra būties vaisius bei išraiška.

Dar vienas kunigas užsiminė apie Komuniją pakartotinai susituokusiesiems. Popiežius į tai taip atsakė:

Komunijos pakartotinai susituokusiesiems problema

Visi žinome, jog tai labai skaudi problema asmenims, kuriems esant jų gyvenimo situacijai nevalia priimti eucharistinės Komunijos, ir taip pat kunigams, norintiems tokiems asmenims padėti mylėti Bažnyčią, mylėti Kristų.

Niekas iš mūsų neturi parengto recepto, jau vien dėl to, kad situacijos visada skiriasi. Ypač skausminga pavadinčiau padėti tu, kurie yra susituokę Bažnyčioje, tačiau vėliau, naujoje, negaliojančioje santuokoje, atsiverčia, suranda tikėjimą ir jaučiasi atstumti nuo sakramento. Tai tikrai didelė kančia, ir aš, būdamas Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas, buvau pakviestas įvairias vyskupų konferencijas ir specialistus šią problemą panagrinėti – be tikėjimo švento sakramento problema. Nedrįstu teigti, jog čia iš tiesų galima aptikti negaliojimo momentą dėl to, kad sakramentui stigo esminio matmens. Aš asmeniškai taip anksčiau maniau, tačiau iš debatų, surengtų šiuo klausimu, supratau, jog tai labai sunki problema ir ją būtina panagrinėti dar giliau. Ją būtina giliau panagrinėti, nes tokiems asmenims tenka gyventi skausmingoje situacijoje.

Dabar nedrįstu į tai kaip nors atsakyti, tačiau bet kuriuo atveju man atrodo labai svarbūs du aspektai. Pirma: nors tokie asmenys negali priimti sakramentinės Komunijos, jie nėra atstumti nuo Bažnyčios ir Kristaus meilės. Tiesa, Eucharistija be sakramentinės Komunijos nėra pilnatviška, jai trūksta esminio dalyko. Tačiau tiesa ir tai, kad dalyvavimas Eucharistijoje nepriimant eucharistinės Komunijos yra savaip vertingas ir visada reiškia įtraukimo į Kristaus kryžiaus ir prisikėlimo slėpinį buvimą. Tai visada yra dalyvavimas Švenčiausiajame Sakramente jei ne sakramentiniu, tai dvasiniu, pneumatologiniu ir bažnytiniu matmeniu.

O kadangi tai yra Kristaus kančios sakramentas, kenčiantis Kristus apglėbia tokius asmenis ypatingu būdu, susivienija su jais kitokiu būdu. Tad jie gali jaustis esantys apglėbti nukryžiuotojo Viešpaties, parkrintančio bei miršančio ir kenčiančio už juos bei su jais. Todėl būtina paaiškinti, kad jie, nors ir trūksta esminio matmens, nėra atstumti nuo gilaus Eucharistijos slėpinio, nuo čia ir dabar esančio Kristaus meilės. Tai man atrodo svarbu, lygiai kaip svarbu yra ir tai, kad klebonas ir parapijos bendruomenė leistų tokiems asmenims suprasti, kad mes, viena vertus, turime gerbti sakramento vientisumą ir kad, kita vertus, mes šiuos asmenis, kurie kenčia ir už mus, mylime. Mes taip pat turime kentėti kartu su jais, nes jie teikia svarbų liudijimą, nes žinome, kad tą akimirka, kai iš meilės nusileidžiama ir sakramentas pažeidžiamas, santuokos neišardomumas vis mažiau atrodo tiesa.

Mums žinoma ne tik protestantinių bendruomenių, bet ir ortodoksinių Bažnyčių, dažnai pateikiamų mums kaip galimybės pakartotinai vesti pavyzdys, problema. Tačiau sakramentinė čia irgi tik pirmoji santuoka; jie taip pat pripažįsta, kad kitos santuokos nėra sakramentas, jos apribotos santuokos atgailos būvyje; asmenys gali eiti Komunijos, tačiau jie žino, jog jiems tai leista, pasak jų, „in economia“ – iš gailestingumo. Tačiau tai nekeičia fakto, kad jų antroji santuoka nėra sakramentas. Kitą momentą Rytų Bažnyčiose sudaro tai, kad šioms santuokoms labai lengva ranka buvo suteikta skyrybų galimybė, taip labai pažeidžiant santuokos neišardomumo, tikrojo sakramentiškumo principą. Tad, viena vertus, turime paisyti bendruomenės gerovės ir sakramento gėrio ir, kita vertus, neišleisti iš akių asmenų, kuriems turime padėti, kančios.

Antras dalykas, kurio turime mokyti ir kurį privalome įtikinamai liudyti gyvenimu, tai, jog kančia įvairiausiai pavidalais yra neišvengiama mūsų gyvenimo dalis. Tai, sakyčiau, yra tauri kančia. Būtina aiškinti, jog malonumas nėra viskas. Krikščionybė mums dovanoja džiaugsmą, kaip džiaugsmą dovanoja meilė. Tačiau meilė taip pat visada yra savęs išsižadėjimas. Viešpats pats mums pateikė meilės formulę: kas save praranda, tas save atranda; kas patį save laimi ir išsaugo, tas save praranda.

Tai visada yra išėjimas [iš savęs] ir todėl kančia. Tikrasis džiaugsmas skiriasi nuo malonumo; džiaugsmas visada auga ir bręsta kančioje vienijantis su Kristaus kryžiumi. Tik čia randasi tikrasis tikėjimo džiaugsmas; nuo jo tokie asmenys irgi neatstumti, jei išmoksta priimti savo kančią vienydamiesi su Kristaus kančia.

Kunigams, prašiusiems paaiškinimų dėl Krikšto sakramento teikimo ypatingomis aplinkybėmis bei dėl katekizmo kompendiumo, Šventasis Tėvas atsakė taip:

Dėl Krikšto sakramento teikimo ypatingomis aplinkybėmis

Pirmasis klausimas labai sunkus, ir man kaip Miuncheno vyskupui jau teko tai svarstyti, nes turėjome tokių atvejų.

Pirmiausia išsiaiškintinas kiekvienas individualus atvejis: ar kliūtis krikštui yra tokia, kad jo negalima teikti nepažeidžiant sakramento, ar vis dėlto situacija leidžia net problemų kontekste pasakyti, kad šis žmogus tikrai atsivertė, jis

visiškai tiki, jis nori gyventi Bažnyčios tikėjimu, nori būti pakrikštytas. Manau, kad jei pateiktume visuotinę formulę, ji neatitiktų realių situacijų daugialypiškumo. Žinoma, mėginame daryti viską, ką galime, kad pakrikštytume asmenį, kuris to prašo visiškai tikėdamas, tačiau, reikia pasakyti, kad kiekvieną individualų atvejį reiktų patikrinti.

Bažnyčia turi norėti krikštyti asmenį, jei jis tikrai atsivertė, nori priimti krikštą ir įsirikiuoti į Kristaus ir Bažnyčios bendruomenę. Bažnyčia turi būti atvira, jei nėra kliūčių, prieštaraujančių krikštui. Vadinasi, reikia ieškoti galimybių, ir jei asmens įsitikinimai tikri, jei jis tiki visa širdimi, tai nėra reliatyvizmas.

Dėl katekizmo kompendiumo

Antras klausimas: visi žinome, kad esant tokiai kultūrinei ir dvasinei situacijai, apie kurią kalbėjome pradžioje, katekizuoti tapo labai sunku. Viena vertus, kad katechezė būtų suprantama ir būtų akivaizdu, jog tai, kas teigiama, yra tiesa bei susiję su šia diena ir rytojumi, katechezė teiktina naujuose kontekstuose; antra vertus, katechezė buvo įterpta į atskirų vyskupų konferencijų parengtų katekizmų kontekstą. Tačiau, kad būtų galima matyti, jog tai – tikėjimas, o visa kita įterpimas į kontekstą tiesiog geresnio supratimo dėlei, būtini aiškūs atsakymai. Klasikinis katekizmas ir nauji katechezės instrumentai vienas kito „neatitiko“. Daugelis tokių knygų – čia kalbu apie vokiškąją patirtį – tikslo nepasiekė: jos rengė dirvą, bet buvo tuo dirvos rengimu taip užsiėmusios, kad galiausiai jokio atsakymo nepateikė. Kita vertus, klasikiniai katekizmai atrodė tokie uždari, kad tikrasis atsakymas nebepasiekdavo šiandienių katechumenų proto.

Galiausiai ėmėmės daugelio matmenų užduoties: parengėme *Katalikų Bažnyčios katekizmą*, kuris, viena vertus, reikiamai atsižvelgia į kultūrinius kontekstus ir, kita vertus, pateikia tikslius atsakymus. Parašėme jį suvokdami, jog nuo šio katekizmo iki konkrečios katechezės dar nueitinas sunkus kelias. Supratome – kalbinės, kultūrinės ir socialinės situacijos įvairiose šalyse ir net tos pačios šalies įvairiose socialinėse grupuotėse yra skirtingos ir užduotis nueiti šią paskutinę kelio atkarpą teks vyskupui ar vyskupų konferencijai ir katechetui. Mūsų pozicija buvo tokia: tai – atramos taškas visiems; čia matoma, ką tiki Bažnyčia. Tada vyskupų konferencijos teparengia instrumentus, pritaikytus konkrečiai situacijai, ir tenuaina likusį kelią. Galiausiai paskutinius žingsnius turėtų žengti pats katechetas ir galbūt šiems paskutiniams žingsniams irgi turėtų būti pasiūlyti tinkami instrumentai.

Po kelerių metų mūsų surengtame susirinkime katechetai iš viso pasaulio mums pranešė, jog katekizmas gerai nusisekė, jis kaip knyga būtinas, padeda perteikti tikėjimo grožį, vieningumą ir tobulumą, tačiau jiems dar reiktų santraukos. Šventasis Tėvas Jonas Paulius II atsižvelgė į šio susirinkimo rezultatą ir vienai komisijai pavedė parengti šį kompendiumą, tai yra didžiojo katekizmo santrauką, kuri juo remdamasi pateiktų esminius dalykus. Iš pradžių mes, kompendiumo redakcijos nariai, norėjome, kad jis būtų dar trumpesnis, bet galiausiai suvokėme, jog tai, ką pasakėme, iš tiesų yra mūsų laikais kiekvienam katechetui pasakytini esminiai, būtini dalykai. Taip pat pridūrėme maldų. Manau, jog tai išties labai naudinga knyga, kur galima rasti „summa“ to, kas pateikta didžiajame katekizme, ir šia prasme man atrodo, jog tai atitinka Pijaus X katekizmą.

Dabar atskirų vyskupų ir vyskupų konferencijų užduotis padėti kunigams bei visiems katechetams su šia knyga dirbuotis ir tiestis tiltus, jungiančius su tam tikromis grupėmis, nes kalbėjimas, mąstymas ir supratimas labai skirtingi ne tik tarp Italijos, Prancūzijos, Vokietijos ir Afrikos, imlumo gebėjimai skiriasi net toje pačioje šalyje. Tad kaip visuotinės Bažnyčios instrumentai lieka *Katalikų Bažnyčios katekizmas* ir *Kompendiumas* su esminių dalykų ištraukomis iš katekizmo. Tačiau būtinas ir vyskupų bendradarbiavimas; jie turi palaikyti ryšį su kunigais bei katechetais, kad surastume visus reikiamus įrankius, padedančius tinkamai dirbuotis sėjant Žodį.

Pabaigoje Šventasis Tėvas pasakė:

Norėčiau padėkoti už jūsų klausimus, nes jie man padeda apmąstyti ateitį, ir ypač už bendrystės su puikiais šios nuostabios vyskupijos dvasininkais patirtį. Dėkoju.

Susitikimas baigėsi giesme „Je te salue, Marie“.

Šventojo Tėvo vardu – Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo Angelo Sodano žinia XXVI pasaulinės turizmo dienos (2005 m. rugsėjo 27 d.) proga

Kelionės ir transportas: nuo Jules Verne vaizduotės pasaulio į XXI a. tikrovę

*Popiežiškosios migrantų ir keleivių sielovados tarybos pirmininkui
Eminencijai kardinolui Stephen Fumio Hamao*

Eminencija!

Rugsėjo 27 d. minėsima Pasaulinės turizmo dienos šventė suteikia popiežiui Benediktui XVI proga nuoširdžiai mintimi apimti visus, priklausančius plačiam turizmo pasauliui, ir išreikšti Bažnyčios rūpinimąsi jais. Pasaulinė turizmo organizacija šia proga parinko įdomią temą: „Kelionės ir transportas: nuo Jules Verne vaizduotės pasaulio į XXI a. tikrovę“.

Jules Verne, būdamas literatas, keliautojas ir gyva vaizduote apdovanotas rašytojas, mokėjo išmoningai derinti fantaziją ir savo laiko mokslines žinias. Tiek realios, tiek įsivaizduotos jo kelionės iš tikro buvo kvietimas pasiūlyti naują geografinį atlasą ir iššūkis imtis žmogiškosios atsakomybės žvelgiant į nuo šiol nebemanomas nūslepti ribas. Savo neįtikėtinėje kelionėje XIX šimtmečio pabaigoje Jules Verne peržengė ribas, nubrėžtas vyraujančios to laiko kultūros, apsiribojusios vien Vakarų Europos akiračiu.

Šiandien taip pat yra kliūčių, kurias reikia įveikti norint visiems pasiūlyti turizmo, kelionių ir transporto gėrybes. Naujos ir negirdėtos keliavimo galimybės, naudojantis kaskart modernesnėmis ir greitesnėmis transporto priemonėmis, gali paversti turizmą gera proga dalytis žemės ir kultūros gėrybėmis. Praslinkus šimtmečiui po Jules Verne mirties daug jo fantazijų tapo pasiekiamos, o daugelis jo įsivaizduotų dalykų įgijo konkrečią formą. Tikrove tampa svajonė apie turizmą be sienų, prisidedantį prie geresnės žmonijos ateities kūrimo.

Tačiau reikia visada atsižvelgti į moralinius reikalavimus, susijusius su turizmu. Svarbu, kad šios srities atsakingieji: politikai, įstatymų leidėjai, vyriausybių nariai ar finansų atstovai – ugdytų taikų tautų susitikimą, garantuodami saugumą ir gerą susisiekimą. Turizmo sektoriaus rengėjai, organizatoriai ir visi darbuotojai yra kviečiami įgyvendinti struktūras, kurios turizmą paverstų sveiku, populiariu ir ekonomiškai išsilaikančiu dalyku, visuomet aiškiai suvokiant, jog kiekvienos veiklos, taigi ir turizmo, galutinis tikslas visuomet privalo būti pagarba žmogaus asmeniui dėl bendrojo gėrio. Besileidžiantys į turistines keliones žmonės turi būti vedini troškimo sutikti kitus, gerbti jų asmeninius, kultūrinius ir religinius skirtumus; jie turi būti pasiruošę atsiverti dialogui ir supratimui, jų elgesys privalo puoselėti pagarbos, solidarumo ir taikingumo jausmus.

Reikšmingas vaidmuo tenka krikščioniškosioms bendruomenėms: priimdamos turistus jos turi jausti išsipareigojimą suteikti jiems galimybę atskleisti įsikūnijusio Kristaus turtus – ne tik per paminklus ar religinio meno kūrinius, bet taip pat kasdieniu gyvosios Bažnyčios gyvenimu. Be kita ko, nuo pat krikščionybės pradžios kelionės padėjo skleisti Gerąją Naujieną visuose pasaulio kampeliuose.

Trokdamas, kad būsimoji Pasaulinė turizmo diena atneštų trokštamų vaisių, Jo Šventenybė Benediktas XVI žada prisiminti maldoje ir siuncia visiems savo apaštališkąjį palaiminimą.

Naudodamasis proga reiškiu savo gilią pagarbą ir atsidavimą Viešpatyje.

Valstybės sekretorius
Kardinolas Angelo Sodano

Iš Vatikano 2005 m. liepos 16 d.

Paskyrimas

Šiaulių vyskupijoje

Kun. **Vytautas Žvirzdinas** atleistas iš Šiaulių šv. apašt. Petro ir Pauliaus parapijos altaristo – vikaro pareigų ir paskirtas Pociūnėlių ir Palonų parapijų klebonu.

-Š-

Seminarai tikybos mokytojams

Rugpjūčio 21–26 d. Lietuvos katechetikos centro kvietimu antrą kartą Lietuvoje viešėjo Eisenstadto (Austrija) Religijos pedagogikos instituto mokslinė bendradarbiavimas p. Hannelore Jeaggle. Kauno ir Vilniaus arkivyskupijų tikybos mokytojų gerai įvertinti kovo mėn. įvykę pirmieji šios prelegentės seminarai paskatino užmegzti glaudesnę bendradarbiavimą. Dviejų dienų seminarus pagal Kauno pedagogų kvalifikacijos centre patvirtintą kvalifikacinę programą „Susitikimai su Biblijos veikėjais tikybos pamokose“ p. Hannelore Jeaggle vedė Klaipėdoje ir Raseiniuose. Klaipėdos katechetikos metodiniame centre ir Raseinių katalikiškos dvasios pradinėje mokykloje teorinės medžiagos klausė ir praktiniuose užsiėmimuose dalyvavo 47 tikybos mokytojai iš Kauno ir Telšių vyskupijų. Seminaro dalyviai tobulino kūrybiško pamokos organizavimo įgūdžius, gilinosi į Šventojo Rašto nagrinėjimo galimybes per tikybos pamokas; viena iš jų – prelegentės atsivežtomis „Egli“ figūrėlėmis (lėlėmis) pademonstruota Šventojo Rašto inscenizacija „Moteris prie Jokūbo šulinio“. Tikybos mokytojai ypač teigiamai įvertino seminarų medžiagos praktiškumą – mokymą inscenuoti, kurti fotoreportažus. Seminaro dalyviai sutvirtino asmeninį santykį su Senojo Testamento veikėjais – mūsų tikėjimo protėviais Abraomu, Jokūbu, Juozapu, Moze, išplėtė savo žinias apie tų laikų žydų kultūrą.

-kvb-

Paminėtos mirties metinės

Rugsėjo 2 d. Vadaktuose buvo paminėtos kun. Antano Valantino, ilgamečio Vadaktų klebono, poeto mirties metinės. Šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą ta proga pasakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Kartu šv. Mišias aukojo Šeduvos, Sidabravo, Radviliškio, Naujamiesčio kunigai. Ganytojas pa-

Lietuvos vyskupų kreipimasis dėl pagalbos potvynio JAV aukoms

Brangūs tikintieji,

Gamtos nelaimių akivaizdoje visuomet susimąstome, koks silpnas yra žmogus, kokia svarbi jam Dievo pagalba ir broliška meilė. Nuoširdžiai užjausdami Jungtinių Amerikos Valstijų gyventojus dėl didžiulių netekčių Naujajame Orleane, kviečiame Lietuvos katalikus užtariamajai maldai. Viešpats tesuteikia paguodos žuvusiųjų šeimoms, testiprina nukentėjusių ryžtą atstatyti stichijos išniokotus gyvenimus, tesustabdo besikėsinančius naudotis kitų bėda, teikvėpia pareigūnus kantriai ir atsakingai grumtis su katastrofa.

Atgimimo metais JAV tikinčiųjų bendruomenės dosniai šelpė mūsų Bažnyčią ir labai padėjo atsigauti po sovietinės priespaudos. Paliudykime krikščionišką solidarumą suteikdami bent kruopelę paramos būsto ir net maisto stokojantiems Luizianos ir nukentėjusio Pietinės Amerikos pakraščio žmonėms.

Galintys šiam tikslui paaukoti tesikreipia į Lietuvos *Caritas* ar į vyskupijų ir parapijų *Caritas* bendradarbius.

2005 m. rugsėjo 6 d.

Lietuvos vyskupai

Prasidėjo nauji mokslo metai

Vilnius

Rugsėjo 1 d. naujųjų mokslo metų proga Vilniaus arkikatedroje kardinolas Audrys Juozas Bačkis aukojo šv. Mišias, kuriose dalyvavo Vilniaus aukštųjų mokyklų rektoriai, dėstytojai, studentai, darbuotojai. Šv. Mišias koncelebravo studentų sielovada vadovaujantys kunigai: Algis Baniulis, Antanas Saulaitis, Kęstutis Latoža.

Per pamokslą kardinolas A. J. Bačkis, remdamasis tos dienos Evangelijos žodžiais, kvietė jaunimą „irtis į gilumą“, nesitenkinti trumpalaikėmis žiniomis, susimąstyti apie gyvenimo prasmę, ateitį, tikslą. Kardinolas citavo popiežiaus Benedikto XVI žodžius, pasakytus per Pasaulio jaunimo dienas Kelne, apie įvairių formų ir turinio dykumas: nepriteklių, meilės stygiaus, nežinios, tikėjimo išbandymų. Kardinolas kvietė jaunimą nepabūgti šių dienų iššūkių ir neišsigąsti išbandymų, bet pasitikėti ir tikėti Dievu, gaivinti Bažnyčios gyvenimą. Šv. Mišiose giedojo Vilniaus muzikos akademijos choras.

Prieš šv. Mišias Vilniaus universitete vyko VU Religijos studijų tyrimo centro mokslo metų atidarymo iškilmės. Šiomet magistratūros studijas šiame centre pasirinko penki studentai. Su naujaisiais mokslo metais studentus pasveikino centro vadovė Rita Šerpytytė, paraginusi studentus išnaudoti studijų teikiamas galimybes.

-sm-

Vilniaus kunigų seminarija

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtiniai kartu su vadovybe naujosios mokslo metus pradėjo rugpjūčio 28 d. piligrimine kelione į Žemaičių Kalvariją. Prie buvusios Kęstaičių bažnyčios pamatų visus sutiko Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, piligrimams papasakojęs apie tai, kaip caro laikais šios parapijos gyventojai gynė savo bažnyčią ir Švenčiausiąjį Sakramentą. Paskui auklėtiniai pėsčiomis melddamiesi bei giedodami iš Alsėdžių patraukė Žemaičių Kalvarijos pusėn. Prie miestelio maldininkus pasitiko Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos parengiamąjo kurso vadovas kun. Jonas Ačas bei to paties kurso prefektas kun. Andriejus Sabaliauskas. Tą dieną svečiai darėjo Kryžiaus kelią, giedojo Kalvari-

jos kalnus. Vakare miestelio bazilikoje vysk. J. Boruta SJ kartu su Vilniaus seminarijos vadovybės nariais aukovo šv. Mišias.

Rugpjūčio 29 d. piligrimai plačiau susipažino su miestelio praeitimi, apžiūrėjo Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilikos turtus, paveikslus, meldėsi prie stebuklais garsėjančio Dievo Motinos paveikslo. Grįžę į Vilnių, seminaristai rugpjūčio 30 – rugsėjo 1 d. atliko rekolekcijas, kurias vedė naujasis seminarijos dvasios tėvas kun. Rimgaudas Šiūlys.

Naujųjų mokslo metų iškilmės vyko rugsėjo 2-ąją. Tadien drauge su Vilniaus arkivyskupu Audriu Juozu Bačkiu bei vyskupu Juozu Tunaičiu šv. Mišias aukovo seminarijos vadovybės nariai, Vilniaus arkivyskupijos kunigai, dekanatų dekanai. Iškilmingame mokslo metų pradžios renginyje kalbėjęs seminarijos rektorius Robertas Šalaševičius pasidžiaugė, kad šiais metais seminarijoje studijuos ir kunigystei ruošis 52 auklėtiniai. Klierikus pašaukimo kelyje be rektoriaus kun. R. Šalaševičiaus bei ugdytojo kun. Žydrūno Vabuolo lydės kun. Jurgis Vitkovski, dvasios tėvo pareigas eis jau minėtas kun. R. Šiūlys. Dėstytojų gretas papildė kun. Valdas Meškėnas, dėstysiantis Šv. Rašto disciplinas. Inauguracinę paskaitą Šv. Rašto tema susirinkusiesiems skaitė kun. Danel Dikevič.

Rugsėjo 3-iąją seminarijoje buvo surengtas susipažinimo vakaras. Vyresniųjų kursų seminaristai prisistatė pirmakursiams. Vėliau visi klausėsi tik šiais metais studijas pradėjusių auklėtinių pasakojimų apie pašaukimo kelio atradimą, studijas, šeimos aplinką. Taip klierikai ne tik susipažino, bet ir vieni kitus praturtino naujomis išvalgomis, sustiprino pasiryžimus, pasidalijo lūkesčiais ir visu tuo, kas tikinčiojo laukia keliaujant gyvenimo keliu ir vykdant Viešpaties valią. -jj-

Žemaičių Kalvarija

Rugsėjo 2 d. Žemaičių Kalvarijoje vyko kasmėnesiniai Švč. M. Marijos Apsilankymo atleidai. Ši diena buvo skirta Šilutės dekanato tikintiesiems. Nuo ankstaus ryto į šventovę rinkosi ne tik minėto dekanato parapijų, bet ir įvairių Telšių bei kitų vyskupijų tikintieji. Taip pat, kaip jau įprasta, šią dieną į Žemaičių Kalvariją susirinko visa Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarija – vadovybė, dėstytojai ir klierikai. Pagrindinėse atleidų dienos 12 val. šv. Mišiose dalyvavo ir naujuosius mokslo metus pradedančios Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos vadovybė, mokytojai ir mokiniai, kurie kartu su gausiai susirinkusiais tikinčiaisiais bei seminaristais ir nemažu būriu kunigų bei diakonų meldėsi prašydami Švč. Mergelės Marijos užtarimo ir palaimos naujaisiais mokslo metais.

Pagrindines 12 val. šv. Mišias, kurių metu giedojo Šilutės parapijos didysis sumos choras, aukovo Šilutės dekanato kunigai, Telšių vyskupijos licėjaus, Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos parengiamojo kurso vadovai, o šv. Mišių koncelebracijai vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius mons. teol. lic. Antanas Lapė. Susirinkusiesiems tikintiesiems, jaunimui bei seminaristams rektorius sakė: „Kaip jau įprasta, kiekvienų mokslo metų pradžioje mūsų seminarija – klierikai ir vadovybė – susirenkame Žemaičių Kalvarijos šventovėje, kad naujais mokslo metais paprašytume Marijos užtarimo ir globos“. Susirinkusiesiems rektorius kalbėjo apie pašaukimų sielovadą. Jis sakė: „Toji sielovada yra Bažnyčios rūpinimasis pašaukimų atsiradimu ir daugėjimu, naudojantis dovanomis ir įgaliojimais, charizmomis ir tarnyba, gauta iš Kristaus ir jo dvasios. Kaip kunigiškoji, pranašiškoji ir karališkoji tauta, Bažnyčia įpareigota puoselėti ir palaikyti kunigų pašaukimų atsiradimą ir augimą malda bei sakramentiniu gyvenimu, Žodžio skelbimu bei tikėjimo ugdymu, vedimu į meilę ir meilės liudijimu“. Kreipdamasis į visus susirinkusiuosius rektorius pabrėžė ir Dievo malonės šventėjant svarbą:

sidžiaugė kunigo poeto kūryba – poezijos knygomis apie Lietuvą ir iškilus jos žmones, šventuosius. Jis kalbėjo apie kunigo gyvenimo liudijimą, akcentavo jo meilę Eucharistijai, iš kurios jis sėmėsi kantrybės ligoje. Poeto pagerbime dalyvavo Radviliškio meras bei Sidabravo seniūnas, etnografe Gražina Kadžytė, kuri prie kapo susirinkusiesiems paminėti kunigo atminimą kalbėjo apie jo nuveiktus darbus tautosakos srityje. Kunigo brolienė Ona Valantinienė ir sūnėnas Antanas Valantinas, gyvenantys Vėriškiuose ir prižiūrintys tėviškės sodybą, kun. Antano Valantino muziejui Vadaktuose padovanojo seną patefoną. Minėjimo dalyviai klausėsi kunigo mėgtų senųjų melodijų.

-kad-

Maldos žygis

Rugsėjo 3 d. nuo Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčios pagal seną piligrimystės tradiciją surengtas maldos žygis į Trakų šventovę, prašant Lietuvos žmonių atsivertimo, tikėjimo, vilties ir meilės bei šeimų dvasinio atgimimo. Piligriminiam žygiui vadovavo Veiviržėnų parapijos (Klaipėdos r.) emeritas kun. Klemensas Puidokas. Žygio organizatoriai – įvairių pamaldumą Švč. Mergelei Marijai puoselėjantys maldininkai iš kelių Lietuvos vyskupijų: Vilniaus, Kauno, Telšių, Kretingos ir Šiaulių. Piligriniame žygyje dalyvavo apie 200 žmonių, tarp jų nemažai jaunimo ir šeimų. Dauguma piligrimų į šią kelionę išsiruošia ne pirmi metai. Tokio pobūdžio piligriminė kelionė organizuojama jau septintą kartą. Eidami piligrimai meldėsi rožinį ir giedojo giesmes.

Lentvartyje maldininkus pasitiko klebonas Tadeuš Aleksandrovič. Kartu su parapijiečiais piligrimai pagerbė Lentvario bažnyčioje saugomą stebuklais garsėjantį Švč. Mergelės Marijos Nepaliaujamos Pagalbos paveikslą. Vakare maldininkai pasiekė Trakus ir bažnyčioje meldėsi vienoje iš seniausių piligrimystės vietų Lietuvoje, prie pirmojo mūsų krašte stebuklais pagarsėjusio Marijos Lietuvos Globėjos paveikslo, kuriam vainikuoti popiežius Klemensas XI 1718 m. dovanojo auksinę, brangakmeniais papuoštą karūną. Bažnyčioje visą naktį vyko Švč. Sakramento adoracija, o anksti ryte piligrimams ir visiems susirinkusiesiems parapijiečiams šv. Mišias aukovo Trakų bažnyčios emeritas jubilias mons. Vyatutas Pran-

ciškus Rūkas, homilijoje priminęs, kokia svarbi ir prasminga yra piligriminė kelionė kiekvienam krikščioniui.
-sbuž-

Pagerbta Fatimos Dievo Motina

Rugpjūčio 31 d. paminklinėje Kauno Prisikėlimo bažnyčioje pagerbta Fatimos Dievo Motina Marija.

Fatimos Dievo Motinos statula, lydiama katalikiškos Tradicijų, šeimos ir nuosavybės gynimo (TFP) organizacijos narių, buvo iškilmingai įnešta į bažnyčią. Čia, vadovaujant klebonui V. Grigaravičiui, giedota Marijos litanija. Kun. K. Ambrasas SJ pasveikino Mariją, iš viso pasaulio motinų Viešpaties išrinktą motiną, kuri Fatimoje 1917 m. spalio mėnesį šešiskart kvietė per tris mažus vaikus pasaulį melsis, aukotis ir atgailauti. Visų vardu jis padėkojo už tas dovanas, kurias žmonija gavo ir patyrė iš Marijos, už jos dėmesį ir meilę skausmo ir netekčių akivaizdoje ir rūpinimąsi žemės vaikais. Kunigas prašė Marijos būti mums naujo prisikėlimo žvaigžde ir švyturiu saugant šeimų ir jaunų žmonių dvasios ramybę, kad Lietuvos žmonės savo tėvynę stiprintų, puoštų ir padėtų jai pakilti iš dvasinės krizės.

Po to buvo švenčiama Eucharistija, prašant Mergelės Marijos užtarimo, kad Bažnyčia drąsiai žengdama mūsų tautos lūkesčių priekyje didingai keltų Kristaus vėliavą. Kunigas V. Grigaravičius pristatė katalikiškos Tradicijų, šeimos ir nuosavybės gynimo organizacijos, įsikūrusios 26 pasaulio kraštuose, misiją ir veiklą. Kunigas V. Grigaravičius priminė Marijos pasirodymo Fatimoje istoriją. Po šv. Mišių buvo laiminami vaikai ir kiti šv. Mišių dalyviai. Prie Marijos statulos melstasi ir giedota.

-jp-

Ateitininkų vasaros akademija

Rugpjūčio 25–30 d. Švenčionių raj., Kaltinėnuose, Studentų ateitininkų sąjunga surengė tradicinę ateitininkų vasaros akademiją (SAVA) tema „Atverkime naują puslapį“. Joje siekta akademinės dalies ir diskusijų metu praplėsti žinias apie krikščioniškąsias vertybes, išžvelgti nūdienos visuomenės procesus ir politines aktualijas ir bandyti atsakyti į klausimus, ką gali jaunimas pakeisti Lietuvos visuome-

„Mūsų gyvenimas neatskiriamai yra susietas su malone, kaip žibinto šviesa su alyva. Mūsų šventėjimui, mūsų išganymui reikalinga Dievo malonė, nes Dievo malonė yra pats Dievas“. Savo pamokslą rektorius baigė žodžiais: „Marija, būk su mumis per šiuos mokslo metus, kad mes, žvelgdami į tavo pavyzdį, išmoktume sekti tavo Sūnų Jėzų Kristų, kurį tu su nusižeminimu ir išmintimi lydėjai jo gyvenimo kelyje“.

Po šv. Mišių 30 didžiosios seminarijos klierikų, 7 Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos parengiamojo kurso bei 7 Telšių vyskupijos licėjaus auklėtiniai su savo vadovybėmis ėjo Kryžiaus kelio kalnus, apmąstydami Kristaus kančią ir prašydami stiprinti juos pašaukimo kelyje visus šiuos naujuosius mokslo metus. Po Kryžiaus kelio kalnų bazilikoje susirinkusiems maldininkams, choristams, seminaristams ir seminarijos vadovybei dėkojo Šilutės klebonas, šio dekanato vicedekanas kan. Juozas Vaičius, linkėdamas tą dvasią, kurios pasisėmė tikintieji šių atlaidų metu, išlaikyti ir savo kasdienybėje.
-ksab-

Kauno arkivyskupijos tikybos mokytojų mokslo metų atidarymo konferencija

Rugpjūčio 26 d. Kaune buvo surengta arkivyskupijos tikybos mokytojų naujų mokslo metų atidarymo konferencija „Atverkime duris Kristui“. Ji prasidėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje, kur šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Ganytojas, aiškindamas Evangelijos skaitinį apie protingąsias ir paikąsias mergaites, ragino tikybos mokytojus būti budrius ir visada turėti Viešpaties alyvos, kad galėtų nešti Gerąją Naujieną tiek mokiniam, tiek ir jų tėvams bei mokytojams.

Po Eucharistijos konferencija tęsėsi Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje. Dalyviai susidomėję išklaušė Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto dekaną prel. doc. dr. Vytauto Stepono Vaičiūno OFS pranešimą apie katalikų tikybos mokymo raidą nuo Atgimimo laikotarpio iki šiandienos. Prelegentas savo kalboje ypač ragino prisiimti asmeninę atsakomybę dėstant tikyba. Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovė Jolanta Jančiukienė peržvelgė praėjusių ir ateinančių mokslo metų darbą, ypač pabrėždama svarbą dokumentų, kurie yra Katechetikos centro rengiami Kauno arkivyskupijos antrajam sinodui, taip pat informavo apie tikybos mokymui reikalingus išsilavinimo standartus, pristatė šiais metais numatomus surengti seminarus. Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius išsakė savo pastabas dėl katalikų tikybos eksperimentinės programos. Konferencija buvo užbaigta agape.

Kauno jėzuitų gimnazija

Rugsėjo 1 d. Kauno jėzuitų gimnazijos bendruomenė, naujuosius mokslo metus pradėjusi kaip viešoji įstaiga „Jėzuitai“, šventė Eucharistiją Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje kartu su gimnazijos direktoriumi kun. G. Vitkumi SJ, kun. K. Ambrasu SJ ir kun. A. Sederevičiumi SJ. Šv. Mišių metu dėkota Dievui už visas jo malones ir prašyta išminties, doros, kantrybės bei santarvės įgyvendinant savo viltis ir troškimus naujaisiais mokslo metais. Kun. K. Ambrasas popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais kvietė irtis į gilumą, pažinti Kristų ir išgirsti jo balsą per tėvus, mokytojus, mylėti ir gerbti vieni kitus ir atlikti, kas būtina, kas naudinga.

Po šv. Mišių gimnazijos bendruomenę sveikino V. Margevičienė, Seimo narė E. Vareikis kartu su žmona penkiems geriausiai išlaikiusiems egzaminus į pirmąją gimnazijos klasę gimnazistams įteikė paskatinimo pinigines premijas, gimnazistai atliko meninę programą.

Anot gimnazijos pavaduotojos ugdymui D. Blaževičienės ir pavaduotojos papildomam ugdymui A. Remeikienės, Kauno jėzuitų gimnazija priklauso 66 pasaulio valstybėse veikiančiai 1869 jėzuitų pradinių ir vidurinių mokyk-

lų, kolegijų ir universitetų sistemai, kur kasmet mokosi apie 2 mln. ugdytinių. Šiomet Kauno jėzuitų gimnazijos 5–12 klasėse mokysis per 700 moksleivių, dirbs per 70 aukštos kvalifikacijos mokytojų. Mokslas organizuojamas dviem profiliais: humanitariniu ir realiniu. Kiekvieną jų sudaro po tris pakraipas: lituanistikos, šiuolaikinių kalbų, socialinių mokslų, tikslųjų mokslų, ekonomikos ir gamtos mokslų. Gimnazija yra geriausių Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų dešimtuose, per 90 proc. mokinių laiko valstybinius brandos egzaminus ir įstoja mokytis į Lietuvos ir užsienio aukštąsias mokyklas bei kolegijas, daugelis tęsia mokslus magistrantūroje ir doktorantūroje.

Gimnazijoje moksleiviams suteiktos visos galimybės siekti intelektualumo, ugdyti pilietiškumą, religingumą, nuolat tobulėti. Perkūno name įsikūrusioje bibliotekoje-informaciniame centre yra sukaupta daugiau kaip 13 tūkst. tomų grožinės ir mokslinės literatūros, daug kitokios mokomosios medžiagos. Didelis dėmesys skiriamas moksleivių pažintinei ir ugdomajai veiklai po pamokų. Veikia įvairūs sporto ir muzikos būreliai, aviamodeliavimo būrelis, žygeivių klubas, folklorinis ansamblis, šokio, dailės, dailės ir dramos studijos, debatų klubas, maironiečiai, Šv. Ignaco Lojolos ateitininkų kuopa ir kt. Gimnazija palaiko ryšius su Belgijos, D. Britanijos, JAV, Latvijos, Lenkijos, Norvegijos, Prancūzijos, Vokietijos švietimo įstaigomis, Europos katalikiškuoju švietimo komitetu, dalyvauja „Socrates“ projektuose ir programoje „Global Outreach“.

Gimnazija prioritetiniu švietimo uždaviniu laiko socialinės patirties ugdymą. 5–8 klasių moksleiviai pagal socialinės tarnystės programą lankosi dienos centruose, ligoninėse, senelių namuose, I–III klasių gimnazistai dalyvauja socialinės patirties programoje ir privalo kasmet atlikti 40 valandų visuomenei naudingo darbo įvairiose institucijose. Moksleiviams rengiamos rekolekcijos, kuriose apmąstoma įvairios gyvenimo ir tikėjimo temos, yra vertybinio ugdymo programos dalis. Gimnazijos alumnų asociacija aktyviai dalyvauja Europos alumnų veikloje. Kiekvieną pavasarį organizuojama gimnazijos šventė „Ad majora“, kurios metu apžvelgiami mokslo ir kūrybos laimėjimai, rengiami koncertai, parodos, mugės ir t. t. Gimnazijos kasdienybę ir šventes atspindi leidžiamas laikraštis „Ad majora“.

-jp-

Dvi Kauno mokyklos tapo katalikiškosiomis

Rugpjūčio 24 d. Kaune pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp miesto savivaldybės ir Kauno arkivyskupijos bei Vilkaviškio vyskupijos dėl dviejų miesto mokyklų, nuo šių mokslo metų pradžios tapsiančių katalikiškosiomis, – „Ažuolo“ (Šilainių mikrorajone) bei Mato Šalčiaus (pastaroji, nors ir esanti Kauno mieste, yra Vilkaviškio vyskupijos teritorijoje – Panemunės rajone; be to, ši mokykla keičia pavadinimą – nuo šiol ji vadinsis Šventojo Mato vardu).

Atsižvelgdama į šių mokyklų bendruomenių pageidavimą, Kauno miesto taryba liepos pabaigoje priėmė sprendimą pertvarkyti jas į katalikiškas, tad nuo rugsėjo 1 d. jos tampa viešosiomis įstaigomis, kurių steigėjas jau bus ne vien savivaldybė, bet taip pat ir Kauno arkivyskupija bei Vilkaviškio vyskupija. Sutartyse, kurias Kauno m. švietimo ir ugdymo skyriaus vedėjas Antanas Bagdonas pasirašė su Kauno arkivyskupu metropolitu Sigitu Tamkevičiumi ir Vilkaviškio vyskupu Rimantu Norvila, numatoma, jog savivaldybė skirs lėšų darbuotojų atlyginimams, užtikrins moksleivių maitinimo organizavimą mokyklose, prižiūrės mokyklos veiklą, teiks dalykinę, metodinę ir vadybinę pagalbą. Bažnyčia savo ruožtu organizuos ir prižiūrės tikybos mokymą, padės įrengti tikybos kabinetus bei maldai skirtas patalpas, tarpininkaus ieškant tarptautinių organizacijų ir fondų paramos, užmezgant ryšius su Lietuvos bei užsienio katalikiškosiomis mokyklomis, vyskupai skirs toms mokykloms kapelionus, kurie vadovaus mokyklos bendruomenės sielovadai.

niniame, politiniame bei kultūriniame gyvenime, kaip gali būti naudingas savo tautai, valstybei, kaip idealizmą suderinti su realizmu, moralines vertybes nešti į įvairias gyvenimo sritis ir pasijusti viena Dievo šeima.

Per 100 studentų kiekvieną dieną pradėdavo malda, švėsdavo Eucharistiją, klausydavosi pranešimų, diskutuodavo. Pranešimų pasiklausyti atvykdamo ir vietos gyventojai. Akademijoje pranešimus skaitė ateitininkai bei visuomenės veikėjai: Ateitininkų federacijos pirmininkas L. Serapinas kalbėjo apie ateitininkus studentus Gyvosios Dvasios sąjūdyje; dr. A. Raškis pranešime įvardijo ateitininkų misiją istoriniame kontekste ir šiandienos pasaulyje; P. Plumpa apžvelgė sovietmečio katalikų veiklą; politologas doc. V. Radžvilas gvildeno aktualią dabarties situaciją ir paakino bendromis pastangomis gražinti krikščioniškąsias vertybes į visuomeninę erdvę; vysk. J. Kauneckas akcentavo Bažnyčios vaidmenį pasaulyje; A. Navickas kalbėjo apie krikščionybės ir politikos santykį; gen. mjr. J. Kronkaitis savo pranešime laisvę įvardijo kaip nuolatinį budėjimą, o M. Lingė pasidalijo įžvalgomis apie krikščionio politiko misiją ir vaidmenį šiandien.

Be akademinės dalies, organizuoti pažintiniai žygiai po Aukštaitijos nacionalinį parką, surengti kūrybos, susikaupimo vakarai, Kaltinėnų mieste vyko socialinė akcija, kurios metu padėta vietos klebonui tvarkyti bažnyčios aplinką, buvo tvarkomos miestelio kapinės. Ateitininkai studentai, būsimieji teisininkai ir medikai, miestelio gyventojams teikė teisės ir medicinos konsultacijas.

-jp-

Lietuviai rekolekcijų stovykloje

Liepos 10–15 d. Nacionalinės katalikiškųjų mokyklų asociacijos administratorė R. Stankauskaitė bei 12 mokinių iš Lietuvos ir Latvijos katalikiškųjų mokyklų dalyvavo „Global Outreach“ programos rekolekcijų stovykloje Slovakijoje. „Global Outreach“ – tai keitimosi moksleiviais, baigusiais dešimtąją klasę, programa. Moksleiviais keičiamasi tarp Rytų Europos (Slovakijos, Lietuvos, Latvijos, Čekijos ir Vengrijos) ir JAV vidurinių mokyklų bei kitų katalikiškųjų organizacijų. Ši programa ne tik skatina kultūrų pažinimą ir jaunų žmonių asmenybės bren-

dima, bet ir ragina moksleivius gilinti savo tikėjimą ir ugdyti tarnystės įgūdžius, padedančius kurti meile paremtą civilizaciją. Pagal šią programą kasmet keli Lietuvos katalikiškųjų mokyklų auklėtiniai išvyksta vieneriems metams mokytis į JAV katalikiškas mokyklas. Šiemet Amerikos katalikiškiosiose mokyklose mokysis 4 mokiniai iš Lietuvos. 1999–2005 metais JAV mokyklose mokėsi 25 lietuviai.

Anot R. Stankauskaitės, šios programos atrankos vykdytojai Lietuvoje – Nacionalinė katalikiškųjų mokyklų asociacija. Tai 1992 m. įsteigta visuomeninė organizacija, vienijanti Lietuvos katalikiškąsias švietimo įstaigas. Iš pradžių ji vienijo Lietuvos katalikiškųjų švietimo įstaigų pedagogus ir vadinosi Lietuvos katalikiškųjų mokyklų pedagogų asociacija, nuo 2004 m. gruodžio 13 d. ji jungia Lietuvos katalikiškąsias įstaigas. Nuo 1996 m. Asociacija yra priimta į Europos katalikiško švietimo komitetą (CEEC) bei Lietuvos Vyskupų Konferencijos įgaliota atstovauti Lietuvos katalikiškoms švietimo įstaigoms tarptautinėse organizacijose. Asociacijai vadovauja kun. Gintaras Vitkus SJ.

Šiuo metu Asociacija vienija 26 katalikiškas ugdymo įstaigas. Jose mokosi apie 11,5 tūkst. moksleivių bei dirba apie 1 tūkst. pedagogų. Pageidavimą tapti Asociacijos narėmis yra pareiškusios dvi Kauno ugdymo įstaigos – VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centras bei Kauno „Šilo“ pradinė mokykla.

-jp-

Keliais žodžiais

Skaruliai. Rugsėjo 6 d. Skarulių šv. Onos bažnyčioje vyko X tarptautinio Pažaislio festivalio koncertas „Bičiulystė“.

-fl-

Jonava. Rugsėjo 25 d. čia buvo surengtos Jonavos dekanato tikybos mokytojų mažosios rekolekcijos „Su Šventuoju Raštu einu per gyvenimą“. Jas vedė Kauno dekanato dekanas, Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas Vytautas Grigaravičius.

-fl-

Igliauka. Baigtas dvejus metus vykdytas Valstybinės jaunimo reikalų tarybos finansuotas Igliaukos šv. Kazimiero parapijos jaunimo projektas, kuriame dalyvavo 20 Igliaukos miestelio ir aplinkinių kaimų jaunuolių, gy-

Arkivyskupo Sigitos Tamkevičiaus teigimu, šis įvykis yra istorinis ne tik miestui, bet ir visai Lietuvai. „Nors ir labai vėluojame, tačiau džiaugiuosi, kad pagaliau bent šešioliktais nepriklausomybės metais Kaune įsteigtos dvi katalikiškos mokyklos. Tai liudija, kad mūsų krašte gerbiamos katalikų teisės. Suprantame, kad tokių mokyklų įsteigimas taip pat yra didelis išpaireigojimas, nes turėsime pateisinti tėvų ir pedagogų lūkesčius“, – sakė jis. Arkivyskupas atkreipė dėmesį, kad iki šiol Kaune, nors dauguma miesto gyventojų save laiko katalikais, tebuvo vienintelė katalikiška mokykla – Jėzuitų gimnazija, į kurią patekti visada daug norinčiųjų, nes ji garsėja gerais ugdymo rezultatais, gražiomis dorinio ugdymo tradicijomis. Ganytojas paragino mokyklų bendruomenes ugdyti savo mokinius dorais ir sąmoningais Lietuvos piliečiais. Vilkaviškio vyskupo Rimanto Norvilos teigimu, Alytuje ir Marijampolėje jau veikia katalikiškos mokyklos, kurios tarp moksleivių ir tėvų populiarios, jose gera ugdymo kokybė. „Tai, jog savivaldybės ir religinės bendruomenės vis glaudžiau bendradarbiauja švietimo srityje, byloja apie demokratijos brandą mūsų šalyje“, – sakė vyskupas.

Miesto meras Arvydas Garbaravičius taip pat išreiškė pasitenkinimą, jog sutampa Bažnyčios, mokyklos ir visuomenės interesai. Pasak švietimo klausimus kuruojančio vicemero Kazimiero Kuzminsko, pertvarkant šias mokyklas siekiama moksleiviams sudaryti galimybę pasirinkti norimą švietimo įstaigą pagal poreikius bei ugdymo kryptį. „Pagrindinis valstybės ir savivaldybės švietimo politikos tikslas – dorų ir sąžiningų piliečių ugdymas. Krikščioniškąsias vertybes, kurios yra visuotinai priimtų vertybių pagrindas, geriausiai išugdo ir diegia katalikiška mokykla. Pertvarkydama šias dvi vidurines mokyklas, savivaldybė sudaro Bažnyčiai galimybę ugdyti jaunus žmones“, – sakė jis.

Švietimo ir ugdymo skyriaus vedėjas A. Bagdono teigimu, nusistatyti išskirtines mokinių priėmimo sąlygas šios mokyklos neturėtų. Pasak jo, „jei bus daug norinčiųjų jose mokytis, keisime ir bendrąją priėmimo į katalikiškąsias mokyklas tvarką, o iš tėvų reikalauti parapijų klebonų rekomendacijų irgi nereikėtų“. A. Bagdonas pridūrė, kad mokyklų vadovams tik nurodyta, jog visi mokiniai mokytųsi vienoje pamainoje. Tikybos pamokų šiose mokyklose bus tiek pat, kaip ir kitose vidurinėse mokyklose. Be to, vedėjas vylėsi, kad esant per mažam valstybės skiriamam „mokinio krepšeliui“, vyskupijos prisidės ne tik prie krikščioniškųjų vertybių ugdymo, bet ir prie mokyklos materialinės bazės turtinimo.

-dch-

Kaišiadoriečiai XX pasaulio jaunimo dienoje

Rugsėjo 11–21 d. beveik 100 jaunuolių iš Kaišiadorių vyskupijos buvo išvykę į Vokietiją dalyvauti XX pasaulio jaunimo dienoje. Dvi savaites, praleistas Vokietijoje, galima suskirstyti į tris dalis. Pirmą savaitę Kaišiadorių vyskupijos jaunimas svečiavosi Magdeburgo vyskupijoje: Magdeburge, Burge ir Halėje. Puikiai suplanuota ir organizuota kiekvienos dienos programa padarė gerą įspūdį. Per šias dienas jaunimas bendravo su bendraamžiais iš kitų šalių, susipažino su Vokietijos kultūra, susirado naujų draugų, visi kartu garbino Viešpatį malda. Socialinio veikimo dieną jaunimas lankėsi ir darbavosi vaikų darželyje, vaikų ir jaunimo dienos centre, tvarkė kapines... Magdeburgo vyskupijos jaunimo dieną jaunuoliai šventė šv. Mišias, kurioms vadovavo Magdeburgo vyskupas dr. Gerhardas Feige. Po šv. Mišių jaunimas turėjo galimybę pasirinkti įvairius užsiėmimus, o vėliau vyko tautų prisistatymai. Kitomis dienomis svečiuotasi parapijose, bendrauta su parapijiečių šeimomis.

Pirmąsias dienas Kelne visos jaunųjų maldininkų grupės iš Lietuvos praleido drauge, dalyvavo bendrose katechezėse, kurias vedė Vilniaus arkivyskupas metropolitas kard. Audrys Juozas Bačkis ir Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Abi dienas po katechezėjų buvo švenčiamos šv. Mišios, o popietė-

mis jaunimas turėjo laisvo laiko ir galėjo pasirinkti užsiėmimus, kuriuos siūlė Jaunimo dienų organizatoriai. Pasirinkimų buvo iš tiesų daug: jaunuoliai galėjo dalyvauti įvairiuose koncertuose, diskusijų grupėse, aplankyti muziejus, žiūrėti filmus ar tiesiog skirti laiką maldai ir pasilikti su Viešpačiu.

Trečioji kelionės dalis buvo pati trumpiausia ir truko tik dvi dienas: vienas milijonas maldininkų iš viso pasaulio šį laiką praleido drauge dideliame Marijos lauke už Kelno. Galbūt Vigilijos naktis daugeliui buvo nelengva dėl vėsaus oro ir gausios rytinės rasos, tačiau visi sunkumai buvo pamiršti ryte, kartu su Šventuoju Tėvu švenčiant šv. Mišias. Popiežius palaimino jaunimą ir padėkojo, kad atvyko pagarbinti Viešpatį. -svs-

Mirė kun. Kostas Balsys (1927–2005)

Liepos 24 d. mirė ilgametis Miežiškių Švč. Mergelės Marijos Aplankymo ir Velykių šv. Apaštalo Andriejaus parapijų klebonas Kostas Balsys.

Kun. K. Balsys gimė 1927 m. rugpjūčio 3 d. Tirkšlių parapijoje, Spurganų kaime (Mažeikių r.). 1941 m. baigė Tirkšlių pradžios mokyklą, vidurinių išsilavinimą įgijo Mažeikiuose. Gilų dvasingumo pėdsaką jaunuolio širdyje paliko religinga šeima, mokytojai patriotai, kunigų Pranciškaus Vaserio, Juozapo Pletkaus (vėliau vyskupo), Juozapo Tadarausko, kanau-ninko Antano Kielos gyvenimo ir veiklos pavyzdžiai. 1946 m. įstojo į Telšių kunigų seminariją. Sovietams ją netrukus uždarius, buvo priverstas palikti studijas ir baigė tris medicinos kursus, truputį mokytojavo. Atsira-dus galimybei, 1950 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1954 m. rugsėjo 12 d. Panevėžio vyskupo Kazimiero Paltaroko Kauno arkikatedroje bazilikoje buvo išventintas į kunigus. Tais pačiais metais bu-vo paskirtas Suvainišio (Rokiškio r.) parapijos administratoriumi. 1958 m. paskirtas Kiburijų (Pasvalio r.) parapijos administratoriumi. Nuo 1964 m. klebonavo Miežiškių (Panevėžio r.) parapijoje, nuo 1976 m., kol sirgo tuometinis klebonas, aptarnavo dar ir Velykių (Panevėžio r.) parapiją, o 1978 buvo paskirtas tikruoju pastarosios parapijos klebonu.

Dvasininkas išaugino ir išauklėjo tris kunigus: Vytautą Pūką, Juozapą Kuodį, Andrių Šukį. Du auklėtiniai dar tęsia studijas ir formaciją Vilniaus šventojo Juozapo kunigų seminarijoje. Kun. Kostas nuolat rūpinosi klieri-kais, remdavo gabesnius studentus. Klebonas buvo aktyvus Žemaičių draugijos narys, priklausė esperantininkų draugijai, buvo Lietuvos Sąjū-džio dalyvis. Gerai mokėjo lotynų, vokiečių, esperanto ir latvių kalbas. Rūpinosi katalikiškosios spaudos platinimu. Sovietmečiu klebonas po-grindyje kartu su kunigu Broniumi Buliausku (Velykiai) organizavo mal-daknygių, dvasinės literatūros spausdinimą bei platinimą, jo pastango-mis žmonės nepaliovė drauge kalbėti rožinio, o vėliau buvo vėl atkurta Švč. Mergelės Marijos gyvojo rožinio brolija.

Kun. K. Balsys išsaugojo kunigo H. Prijalgausko ir kan. Augustino Liepinio turtingą rankraštinių palikimą, kuris dabar bus perduotas Panevėžio apskri-ties G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Rankraščių skyriui. Nemen-ką asmeninę klebono biblioteką žadama padovanoti Miežiškių miestelio bibliotekai. Dvasininkas prisidėjo prie 2003 m. išleistos knygos „Miežiš-kiiai“, pateikė vertingos informacijos apie parapijos istoriją, apaštalavusius kunigus. Jis recenzavo kun. Jono Jurgaičio knygą „Štai Tavo Motina“.

Kun. K. Balsys palaidotas Miežiškių bažnyčios šventoriuje liepos 27 d. Lai-dotuvių šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, vyskupai Juozas Preikšas, Juozas Tunaitis, Romualdas Kriškčiūnas, kurso draugai, apie penkiasdešimt vyskupijos kunigų. Atsisveikinimo žodį tarė kurso drau-gas mons. Juozapas Antanavičius, auklėtinis kun. J. Kuodis, kaimyninės Panevėžio šv. ap. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas Petras Baniulis. -jj-

venančių probleminėse šeimose. Jaunuoliai turėjo puikią galimybę nuo-lat bendrauti tarpusavyje ir su para-pijos klebonu kun. Vladu Jackūnu, daug dirbo, sportavo, keliavo. Šis pro-jektas padėjo jaunuolių tarpusavio bendravimo pamatus ir sudarė sąly-gas jauniems parapijiečiams akty-viau įsitraukti į parapijos veiklą.

-js-

Šventybrastis. Rugpjūčio 21–24 d. Josvainių ir Pernaravos parapijų vai-kai dalyvavo Šventybrastyje sureng-toje stovykloje „Mišrainėlė“. Stovyk-lavo 20 vaikų, kurių daugelis buvo ne-seniai priėję pirmosios Komunijos. Kiekviena diena turėjo skirtingą temą ir programą. Dienos akcentas būda-vo šv. Mišios. Vaikai aktyviai dalyvau-davo šv. Mišių liturgijoje, susipažino su gyvenvieta, jos istorija, aplankė Č. Milošo gimtinę, aktyviai sportavo, gie-dojo. Stovyklos organizatorius – Jos-vainių parapijos klebonas kun. Renal-das Šumbrasuskis, vadovai – kateche-tė Genovaitė Pundinaitė, studentė Giedrė Laucytė. Užimtumo programą rengė trys Pernaravos parapijos ani-matoriai: Laura, Viktorija ir Kristijonas. -krš-

Biržai. Rugpjūčio 27 d. Biržai šventė 550 m. jubiliejų. Šv. Mišias ta proga aukojo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Ganytojas per pamokslą akcentavo, kad lietuviai nuo seno stip-rybės semiasi iš kryžiaus ženklų.

-kad-

Josvainiai. Rugsėjo 3 d. prie Skaistgi-rių girininkijoje esančio Šaravų ažu-o-lo aukotos šv. Mišios minint 1863 m. sukilėlius. Šv. Mišias aukojo Josvai-nių parapijos klebonas kun. Renal-das Šumbrasuskis. Giedojo Kėdainių sakralinės muzikos ansamblis „Gies-mė“. Po šv. Mišių susirinkusiems žmo-nėms koncertavo Lipliūnų moterų an-samblis. Minėjime dalyvavo Kėdainių rajono šauliai, aplinkinių kaimų gy-ventojai. Jau šeštą kartą surengto mi-nėjimo organizavimu rūpinasi Skaist-girio girininkijos darbuotojai ir para-pijos tikintieji.

-krš-

IZRAELIO DRAMA

27 eilinis sekmadienis (A)

Iz 5, 1–7; Fil 4, 6–9; Mt 21, 33–43

Kai Jėzus paskutinį kartą atėjo į Jeruzalę, Izraelio tauta jo atžvilgiu buvo pasidalijusi: vieni jam šaukė: „Osana!“, kiti degė neapykanta ir planavo kaip jo atsikratyti. Tuo tarpu Jėzaus kalbos ir palyginimai vis labiau atskleidė išrinktosios tautos neištikimybę Dievui. Palyginimu apie nesąžiningus vynininkus Jėzus dar kartą įspėja Izraelio tautos vadus, kad neužkietintų savo širdžių dangaus pasiuntiniui.

Pasakojimas apie vynuogyną vaizduoja Dievo rūpinimąsi savąja tauta. Vynuogyno šeimininkas – Dievas, kuris visa padarė, kad vynuogynas klestėtų: „Jis apkasė jį, išrinko akmenis, prisodino rinktinių medelių. Vidur jo pasta-tė bokštą“. Jis iš anksto įrengė spaustuva, kad, laikui atėjus ir nuėmus derlių, būtų galima išspausti rinktinio vyno. Viskas numatyta, viskuo pasirūpinta. Šeimininkas savo puikųjį vynuogyną išnuomoja ir iškeliauja į svetimą šalį. Atėjus metui, šeimininkas siunčia tarnus atsiimti savosios vaisių dalies. Bet dabar paaiškėja vynuogyno nuomi-ninkų klasta: atsiūstus tarnus jie užmuša, tikėdamiesi patys sudoroti ir pasisavinti derlių. Šeimininkas vėl siunčia kitus tarnus; šį kartą jų daugiau. Bet nuomininkai ir su šitais pasielgia panašiai, kaip su pirmaisiais. Pagaliau jis siunčia sūnų, tikėdamasis, kad vynininkai sūnaus drovės. Bet dabar atsiskleidžia pats juodžiausias nuomininkų nedorumas. Jie ne tiktai nesidrovi sūnaus, bet nutvėrę išmeta jį iš vynuogyno ir užmuša.

Pasakęs šį palyginimą, Jėzus klausia savo klausytojų: „Ką gi atvykęs vynuogyno šeimininkas padarys su tais vyni-ninkais?“ Atsakydami į šį klausimą, žydai, patys to nesuvokdami, išpranašavo savo tautos likimą. Jie sakė: „Jis žiauriai nužudys piktadarius ir išnuomos vynuogyną kitiems vynininkams, kurie, atėjus metui, atiduos vaisių“. Ką gi reiškia šis palyginimas? Šeimininkas – tai Dievas, kuris išsirinko sau tautą ir apgaubė ją savo ypatinga globa, atiduoda-mas jai gražų, šiltą, derlingą žemės kampilį. Vynuogynas yra išrinktoji tauta – Izraelis. Šį gražiai ir patogiai įrengtą vynuogyną šeimininkas paliko globoti savo pamiltos tautos vadams. Išrinktoji tauta turi neužmiršti, kas yra tikrasis vynuogyno savininkas, todėl šeimininkas numatytu laiku siunčia savo tarnus atsiimti sau priklausančios dalies. Tai pranašai, kurie nuomininkams nuolat primins, kas yra tikrasis vynuogyno šeimininkas. Tačiau iš Raštų žinome, kaip buvo elgiamasi su pranašais. Tautos vadai pranašą Eliją paniekino, Izaiją nužudė, Jeremiją įmetė į kalėjimą, Jonui nukirsdino galvą. Ne veltui Kristus skundėsi: „Jeruzale, Jeruzale! Tu žudai pranašus ir užmuši akmenimis, kurie pas-tave siūsti. Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus tarsi višta savo viščiukus po sparnais, o tu nenorėjai!“ (Lk 13, 34).

Pagaliau, vynuogyno šeimininkas siunčia sūnų, manydamas: „Jie drovės mano sūnaus“. „Tačiau vynininkai, išvydę sūnų, ėmė kalbėtis: „Tai įpėdinis! Eime, užmuškime jį ir turėsime palikimą“. Įpėdinis – tai Jėzus Kristus, kuris jau artėja prie savo žemiškosios kelionės pabaigos. Jis pasakoja šį palyginimą pamokydamas ir įspėdamas išrinktąją tautą. Jo tauta yra prieš lemiamą apsisprendimą: ar ji pripažins Šeimininko Sūnų, ar jį nužudys?

Mums sunku suprasti įtampą, kuri tvyrojo Jėzui pasakojant šį palyginimą. Tauta jautė, kad artinasi lemtingi įvykiai. Evangelija liudija, jog „vyresnieji kunigai ir fariziejai suprato, kad Jėzus kalba apie juos“ (Mt 21, 45). Jų norą Jėzų kuo greičiau suimti prilaikė tik liaudies baimė. Tačiau netrukus, kurstant tautos vadovams, ta pati liaudis šauks: „Ant kryžiaus jį! <...> Jo kraujas tekrinta ant mūsų ir ant mūsų vaikų!“ Nedaug reikėjo laukti, kad ant Izraelio tautos vaikų kristų nekaltas kraujas. Praėjo vos 40 metų nuo Kristaus mirties. Prieš sukilusią Jeruzalę buvo pasiūsta galinga Romos kariuomenė. Po penkių mėnesių apsiausties miestas paimtas. Likę nuo bado gyvi gyventojai buvo be gailėsčio išžudyti, šimtai nukryžiuoti. Stipriausi vyrai atiduoti į cirkus sudraskyti žvėrimis.

Kristaus pasakytas palyginimas apie nedorus vynininkus pirmiausia liečia išrinktąją tautą. Bet tai sykiu perspėji-mas visų laikų žmonėms. Dievas yra rūpestingas šeimininkas. Žemė su visomis savo gėrybėmis – tai puikus, žmogui pavestas vynuogynas. Žmogus tėra tik nuomininkas, ir šitai jis privalo visada atsiminti. Deja, mūsų laikų žmogui nuolat gresia pavojus pamiršti, kas yra tikrasis pasaulio šeimininkas. Šiandien žmogus jaučiasi esąs nuo nieko nepriklausomas pasaulio tvarkytojas. Užvaldžiusiam gamtą ir kosmosą žmogui atrodo, kad Dievas yra miręs. Jau kuriama Dievo mirties teologija. Žmogau, atsipeikėk, prisimink, kad Dievas gyvas! Tu pats numarinai jį savo širdyje ir elgiesi pasaulyje kaip jo visateisis šeimininkas. Ar nematai ženklų, rodančių, kad blogai šeim-i-ninkauji? Ką liudija pasaulyje bujojantis skurdas ir badas, ką byloja dangaus keršto šaukiantys nusikaltimai?

Baigęs palyginimą Jėzus pasakė: „Akmuo, kurį statytojai atmetė, tapo kertiniu akmeniu“. Ant kryžiaus numiręs Dievo Sūnus prisikėlė. Jis yra tas kertinis akmuo, kuriuo remiasi tautų ir kiekvieno žmogaus likimai. Užgimus

Jėzui, senelis Simeonas, laikydamas jį rankose, kalbėjo: „Štai šis skirtas daugelio Izraelyje nupuolimui ir atsikėlimui“. Su jo užgimimu išrinktosios tautos vaikams reikėjo apsispręsti: arba su Jėzumi, arba prieš jį. Po Jėzaus prisikėlimo jis yra kiekvienam žmogui arba nupuolimo, arba prisikėlimo ženklas.

Šiandien klausk savęs: kas man yra Jėzus? Ar jis man prisikėlimas, ar nupuolimas. Ar esu su juo vienybėje, ar nuo jo atsimetęs tarnauju šio pasaulio dievaičiams?! Viešpatie, neleisk man nuo tavęs atsimesti!

VESTUVIŲ PUOTA

28 eilinis sekmadienis (A)

Iz 25, 6–10; Fil 4, 12–14. 19–20; Mt 22, 1–14

Šiandien Evangelija pasakoja apie karaliaus sūnaus vestuves. Į jas kviečiami iš anksto numatyti, karaliaus dvarui artimi žmonės. Karalius tiki, kad jie su dėkingumu priims šį garbingą kvietimą ir, pasipuošę vestuviniiais drabužiais, džiaugsmingai skubės į karalaičio vestuves. Tačiau taip neįvyko. Pakviestieji buvo linkę verčiau pasilikti prie savų reikalų. Tai labai užgaulu, bet karalius toks kilniaširdis, kad dar kartą siunčia savo tarnus. Tačiau pakviestieji ir vėl paniekina karaliaus malonę. Vienas nuėjo lauko arti, kitas – prekiauti, dar kiti parodė juodžiausią nedėkingumą: nutvėrę karaliaus tarnus, juos išniekino ir užmušė.

Dabar karaliaus gerumas baigėsi: „Nusiuntęs kariuomenę, sunaikino anuos žmogžudžius ir padegė jų miestą“. Taip baigiasi pirmoji pasakojimo dalis. Joje Jėzus pavaizduoja išrinktosios tautos elgesį. Palyginimu norima pabrėžti, kad išrinktosios tautos vaikai kviečiami į vestuvių pokylį patys pirmieji; bet jie kvietimo nepriima. Net ir pakartotinai kviečiami, jie nerodo jokio dėmesio. Kiti užpuolę karaliaus pasiuntinius nužudo.

Kas gi vyko toliau, kai kviestieji į vestuves pasirodė tokie nedėkingi? Karalius tada tarė savo tarnams: „Eikite į kryžkeles ir, ką tik rasite, kvieskite į vestuves“. Tie išėjo į kelius ir surinko visus, ką tik tai sutiko, blogus ir gerus. Vestuvių menė buvo pilna sėdinčių už stalo“. Skaitydami šiuos žodžius nustembame. Nejaugi karalius mėgins dar ką nors kviesti, kai patys artimiausieji atsisakė? Tačiau Dievo mintys – ne žmonių mintys. Dievo maloningumas neišmatuojamas. Susidūręs su išrinktosios tautos nedėkingumu, jis atsigręžia į visą žmoniją. Pats Karaliaus Sūnus permaldauja savo Tėvo rūstybę, ir amžinoji vestuvių puota tampa prieinama visiems žmonėms. Apreiškimo knygoje skaitome: „Paskui regėjau: štai milžiniška minia, kurios niekas negalėjo suskaičiuoti, iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų. Visi stovėjo priešais sostą ir Avinėlių, apsiautę baltais apsiaustais, su palmių šakomis rankose“ (*Apr 7, 9*).

Kas gi yra tas vestuvių pokylis, apie kurį kalbama Evangelijoje? Pats Kristus sako, kad tai Dangaus karalystė. „Su dangaus karalyste yra panašiai kaip su karaliumi, kuris kėlė savo sūnui vestuves“.

Skaitydami Šv. Raštą galime pastebėti, kad žmogaus kalba yra bejėgė išreikšti tai, ką Evangelija vadina Dievo karalyste. Šv. Paulius, gerai žinojęs Šventuosius Raštus, nepajėgia nusakyti, kas yra toji dangaus karalystė. Jis tiesiog prisipažįsta, kad to išreikšti neįmanoma: „Ko akis neregėjo, ko ausis negirdėjo, kas žmogui į mintį neatėjo, tai paruošė Dievas tiems, kurie jį myli“ (*1 Kor 2, 9*). Šv. Jonas Apreiškimo knygoje naudoja paties Išganytojo palyginimą apie karaliaus vestuves: „Džiūgaukime ir linksminkimės, ir duokime jam garbę! Nes prisiartino Avinėlio vestuvės ir jo nuotaka pasirengusi <...> Palaiminti, kurie pakviesti į Avinėlio pokylį!“ (*Apr 19, 7–9*).

Viešpatie, aš tikiu, kad esu kviečiamas į dievišką vestuvių pokylį, bet tik vienas dalykas man kelia nerimą. Evangelijoje skaitėme: „Karalius atėjo pažiūrėti svečių ir pamatė ten žmogų, neapsirengusį vestuvių drabužiu. Jis tarė jam: ‘Bičiuli, kaip čia įėjai, neturėdamas vestuvių drabužio?’ Tasai tylėjo. Tuomet karalius paliepė tarnams: ‘Suriškite jam rankas ir kojas ir išmeskite jį laukan į tamsybes’“. Ar ne apie mane čia kalbama? Kas yra tas vestuvių drabužis?

Visi Šv. Rašto aiškintojai sutaria, kad vestuvinis drabužis – tai pašvenčiamoji malonė. Tai paties Dievo suteiktas žmogaus išaukštinimas, kurio dėka žmogus tampa Dievo vaiku. Pasak apaštalo Jono: „Mes vadinamės Dievo vaikai – ir esame!“ (*1 Jn 3, 1*). Tą malonę žmogus gauna per Krikštą. Evangelija ją palygina su vestuviniu drabužiu, kuriuo Dievas apvelka savo žmones.

Šiandien save klausime: ar išsaugojau savo vestuvinį drabužį? Bažnyčia moko, kad niekas negali būti visiškai tikras, ar jis yra malonės būsenoje. Net šv. Paulius prisipažįsta: „Nors nesijaučiu kaltas, bet dėl to aš dar nesu išteisintas. Mano teisėjas yra Viešpats“ (1 Kor 4, 4). Tai reiškia, jog be ypatingo Dievo apreiškimo niekas negali būti garantuotas savo nuteisinimu. Vis dėlto teologai moko, kad žmogus dėl savo išganymo gali turėti moralinį tikrumą. Jie net nurodo tam tikrus ženklus, kurie padeda žmogui tvirčiau pasitikėti savo išganymu. Antai Tomas Akviniėtis nurodo tokius pašvenčiamosios malonės ženklus: tai džiaugsmas matant gėrio pergalę, tai bjaurėjimasis blogiu, tai širdyje patiriama nenusakoma ramybė. Pats Kristus Dievo malonės būseną išreiškia kaip ramybę ir džiaugsmą: „Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę (Jn 14, 27). Kiti teologai nurodo tokius Dievo malonės ženklus: pastovi pagarba Dievo įsakymams, maldinga pagarba Kristaus asmeniui, nepakantumas nuodėmei, nevertinimas pasaulio džiaugsmų, sielos ramybė.

Šiandien, išklause palyginimo apie karaliaus sūnaus vestuves, iškelkime sau lemiamą klausimą: ar aš išsaugojau Dievo malonę – tą baltą drabužį, kuriuo buvau apvilktas Krikšto metu? Šv. Paulius įspėja: „Neklyskite! Nei ištvirkėliai, nei gobšai, nei girtuokliai, nei svetimautojai, nei plėšikai nepaveldės Dievo karalystės“ (1 Kor 6, 9–10). Ką daryti, jeigu neturime ramybės, jeigu praradome norą melstis, nekenčiame kaimynų, svaiginamės alkoholiu... Kaip man atsikratyti šio dvasinio skurdo?

Ačiū Tau, Viešpatie, kad numatei mano silpnybę ir įsteigai ne tik Krikštą, bet ir Atgailos sakramentą. Ačiū Tau, Dieve, kad turime bažnyčias, kunigus, kurie, nors ir patys nuodėmingi, gali mums suteikti brangią dovaną – atleisti nuodėmes ir parengti mus dalyvauti karališkoje vestuvių puotoje.

MOKESČIO PINIGAS

29 eilinis sekmadienis (A)

Iz 45, 1.4–6; 1 Tes 1, 1–5; Mt 22, 15–21

Artėjant Velykų šventei tarp Jėzaus ir žydų tautos vadų, vyriausiųjų kunigų, fariziejų vis labiau auga priešiškusmas. Matydami liaudies palankumą Jėzui, tautos vadai norėtų jį suimti, bet dėl žmonių baimės nediršta to padaryti. Bet jie stengiasi išnaudoti kiekvieną progą, kad Jėzų pažemintų.

Tarp savęs pasitarę, fariziejai nutarė Jėzui surengti politinę provokaciją, iškeldami mokesčio klausimą. Mokesčiai visada yra jautrus dalykas, ypač kai valdo svetimieji. Žiūrėkime, kaip vyksta šis politinis spektaklis. Fariziejai siunčia pas Jėzų savo mokinius kartu su Erodo šalininkais. Fariziejai valdžios atžvilgiu buvo nusiteikę priešiskai ir mokesčius laikė neteisėtu dalyku. Tuo tarpu Erodo šalininkai buvo palankesni valdžiai ir mokesčius mokėjo nesiskųdami, kad tikrai neužsitrauktų valdžios nemalonės.

Taigi prieš Jėzų stovi dviejų nuomonių atstovai, kurie užduoda, atrodo, labai nekaltą klausimą. Tačiau šiame klausime slypi sukta, meilikavimu pridengta frazė: „Mokytojau, mes žinome, kad tu tiesiakalbis, mokai tikro Dievo kelio“. Rengdami Jėzui spąstus, jie kalba širdį glostančius žodžius. Jėzus iš karto perprato fariziejų klastą: „Kam spendžiate man pinkles, veidmainiai?“ Iš tiesų tai buvo klastingos pinklės. Kad ir ką atsakytų Jėzus, tai būtų jam pražūtinga. Uždraustų mokėti mokesčius, tuoj pat sukeltų prieš save Erodo šalininkus, kurie bematant įduotų Jėzų valdžiai kaip liaudies kurstytoją. Pripažindamas mokesčių teisėtumą, prarastų žmonių pasitikėjimą. Juk tauta laukia vado, kuris ne tik išvaduotų nuo mokesčių, bet visiškai sutrauktų romėnų valdžios jungą.

Jėzus nesileidžia į politinį ginčą, bet prašo parodyti jam mokesčio pinigą. Jam paduodamas denaras. Tai buvo sidabrinė moneta, kurios vienoje pusėje buvo lotyniškas įrašas, kitoje – Romos ciesoriaus Tiberijaus atvaizdas. Tada Jėzus savo ruožtu klausia: „Kieno čia paveikslas ir įrašas?“ Jie atsakė: „Ciesoriaus“. Dabar Jėzus pasako žodžius, kurie bus kartojami iš kartos į kartą: „Atiduokite tad, kas ciesoriaus ciesoriui, o kas Dievo – Dievui“. Šis Jėzaus atsakymas buvo toks taiklus ir nelauktas, kad žydų planas sugauti jį kalboje iš karto žlugo. Jie vienas po kito pasitraukė.

Jėzaus žodžiai tampa visų laikų krikščionių politinės nuostatos pagrindu. Jis žemiškos valdžios nesupriešina su Dievu. Nesako, kad ciesoriaus nereikia gerbti, o pripažinti vien tik Dievą; savo žodžiais Jėzus pripažįsta ir Dievo, ir žmonių

valdžią. Krikščionys nuo pat pirmųjų amžių pripažino valdžios autoritetą. Antai šv. Petras rašo: „Būkite klusūs kiekvienai valdžiai dėl Viešpaties <...> Gerbkite visus, mylėkite brolius, bijokite Dievo, gerbkite karalių“ (1 Pt 13,17). Panašias mintis reiškia ir šv. Paulius: „Kiekvienas tebūna klusnus viešajai valdžiai, nes nėra valdžios, kuri nebūtų iš Dievo <...> Kas priešinasi valdžiai, priešinasi Dievo sutvarkymui <...> Ji juk yra Dievo tarnaitė tavo labui <...> jei darai bloga – bijok, nes ji ne veltui nešioja kalaviją. <...> Atiduokite visiems, ką privalote: kam mokestį – mokestį, kam muitą – muitą, kam baimę – baimę, kam pagarbą – pagarbą“ (Rom 13, 1.2.4.5.7). Katalikų Bažnyčios katekizmas primena: „Ketvirtasis Dievo įsakymas liepia mums gerbti [ne tik tėvus bet] taip pat visus žmones, kurie mūsų labui yra gavę iš Dievo valdžią visuomenėje. Jis nurodo pareigas tiek valdančių žmonių, tiek tų, kurių gerovei valdžia skirta“ (KBK 2234). Apie valdančiuosius katekizme sakoma: „Politinės valdžios pareiga yra gerbti pagrindines žmogaus teises. Ji turi laikytis žmoniško teisingumo, gerbti visų žmonių, ypač šeimų ir vargstančiųjų, teises“ (KBK 2237).

Mūsų šalies žmogus, pergyvenęs visokias valdžias, teisėtai klausia: ar mus saisto neteisėti valdžios įsakymai? Šventajame Rašte pasakojama apie apaštalų laikyseną, kai jiems buvo draudžiama kalbėti Jėzaus vardu. Tuomet Petras su Jonu kalbėjo: „Spręskite patys, ar teisu Dievo akivaizdoje jūsų klausyti labiau negu Dievo!“ (Apd 4, 19). Katekizme ir šiuo klausimu randame konkretų nurodymą: „Piliečių sąžinės pareiga yra nesilaikyti valstybės potvarkių, jeigu jų nurodymai prieštarauja dorinei tvarkai, pagrindinėms žmonių teisėms arba Evangelijos mokymui <...> 'Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių' (Apd 5, 29)“ (KBK 2242).

Paklauskime, ką tuo klausimu sako popiežius Leonas XIII: „Jeigu valdovų valia nesiderina su Dievo valia ir įstatymais, tai jie peržengia savo galios ribas ir paniekina teisingumą. Tuomet jau nebegalioja joks autoritetas, nes kur nėra teisybės, ten nėra ir autoriteto“ (plg. L. Tulaba. „Tai jums kalbėjau“, I, p. 357). Kas ciesoriui priklauso, mes norom nenorom atiduodame, nes žinome, kad valdžia turi kalaviją. Bet ar visada atiduodame „kas Dievo – Dievui“? O juk nuo Dievo esame priklausomi kiekvieną dieną, kiekvieną valandą ir minutę. Šiandien klausime, kaip švenčiame sekmadienius, kaip gerbiame Bažnyčios įsakymus? Ar nepasiduodame burtininkų apgaulėms, ar nesivadovaujame horoskopų pranašystėmis? Kokie mano santykiai su artimaisiais, su kaimynais? Kaip vykdu savo kaip tėvo, motinos pareigas? Kristaus išarti žodžiai: „Kas ciesoriaus ciesoriui, kas Dievo – Dievui“ galioja ne tiktai eiliniams valstybės piliečiams, bet ir vadovams. Sena legenda pasakoja apie imperatoriaus Karolio V išpažintį, kurią jis atliko pas seną kaimo kleboną. Baigęs išpažintį imperatorius užbaigė: „Daugiau neatsimenu, už nuodėmes gailiuosi, prašau išrišimo“. Tuomet klebonas jam pasakė: „Išpažinai asmenines nuodėmes, o kur dar tavo kaip valstybės vadovo nuodėmės?“. Ar negalėtume šiandien to paties klausti savo valstybės vadovų: „Ar kam nors prisipažįstate savo kaip aukščiausiųjų šalies vadovų, kaip seimo narių, kaip ministrų, kaip merų, kaip prokurorų, kaip teisėjų kaltes? Ar eidami atsakingas pareigas atiduodate, kas priklauso Dievui?!“ „Atiduokite tad, kas ciesoriaus ciesoriui, kas Dievo – Dievui!“

Parengė V. S.

Gerbiami Lietuvos žmonės,

kreipiamės į Jūsų gerą valią, jau ne kartą parodytą, paremiant nukentėjusius nuo visuomeninių kataklizmų ir gamtos stichijų. Kviečiame Jus ir šį kartą išreikšti krikščioniško krašto vertą solidarumą su uragano „Katrina“ aukomis pietinėse JAV valstijose.

Lietuva yra patyrusi dešimtmečius trukusią dorų Amerikos žmonių bei institucijų politinę, diplomatinę ir humanitarinę paramą. Dabar yra gera proga parodyti, kad galime buti dėkingi ir atsimeiname savo geradarius sunkią jiems valandą. Šiuo atveju yra daug svarbiau ne matematinė surinktų aukų suma, o veiklios mūsų užuojautos ir meilės liudijimas.

Paramos lėšas galima perduoti per parapijų ar Vyskupijų *Caritas* organizacijas arba pervesti į banko sąskaitą:

LIETUVOS CARITAS

LT227300010002247635

AB bankas „Hansabankas“

su nuoroda „uragano „Katrina“ aukoms“.

Lietuvos *Caritas* įmonės kodas yra 192066334 .

Pabūkime nelaimę viršijančio gėrio liudytojais – padėkime kenčiantiesiems!

Pagarbiai –
kun. Robertas Grigas
Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius

Arkivyskupo S. Tamkevičiaus pamokslas Šiluvoje

2005 09 08

Du tūkstančius metų skaičiuojame nuo Švč. Mergelės Marijos gimtadienio. Šiluvoje šią brangią datą minime net aštuonias dienas jau beveik 550 metų – prieš tiek laiko buvo pastatyta pirmoji Šiluvos katalikų bažnyčia ir pradėti švęsti Švč. Mergelės Marijos gimimo atlydai. Ką reiškė istorijos tėkmėje šis pamaldumas Lietuvai ir Bažnyčiai? Ko šiandien, atvykdami į Šiluvos šventovę, tikimės iš Švč. Mergelės Marijos?

Greitai vieną po kito Šiluvoje švęsime du jubiliejus. 2007 m. sukaks 550 m. nuo pirmosios Šiluvos bažnyčios pastatymo, o 2008 metais iškilmingai švęsime Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejų. Rengimasis didžiajam Šiluvos jubiliejui pasitarnaus ne tik Dievo Motinos garbės iškėlimui, bet ypač padės įsisąmoninti, ką Lietuva ir vietinė mūsų Bažnyčia yra gavusi per Šiluvoje apsireiškusias Švč. Mergelės Marijos rankas.

Šiluvos Dievo Motinos globa mūsų kraštui labiausiai išryškėja pačiais sunkiausiais istorijos laikotarpiais. Prieš 550 metų Šiluvoje buvo pastatyta pirmoji katalikų bažnyčia, kurioje švęsta Švč. Mergelės Marijos gimimo šventė, traukdavusi žmones iš tolimiausių apylinkių. Vėliau, XVI a. Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje atėjo sunkūs laikai, nes iš Prūsijos per ano meto įtakingus žmones atkeliavęs karingas protestantizmas siekė sunaikinti katalikiškas šaknis, taip pat ir pagarbą Dievo Sūnaus Motinai Marijai. Šiandien tarp Katalikų Bažnyčios ir nuo jos atskilusių brolių vyksta draugiškas dialogas, bet anuomet nebuvo tarpusavio supratimo. XVI a. viduryje Šiluvoje buvo nugriauta tikinčiųjų gausiai lankoma bažnyčia ir katalikų tikėjimas žmonių širdyse pamažu geso. Labai tikėtina, kad Katalikų Bažnyčia Lietuvoje galėjo sunykti panašiai, kaip tai atsitiko Šiaurės Afrikoje, kur pirmaisiais krikščionybės amžiais Bažnyčia žydėjo, o šiandien tenai viešpatauja islamas. Tačiau 1608 metais apsireiškusi Švč. Mergelė Marija priminė ne tik Šiluvos piemenėliams, kad šioje vietoje amžiais buvo garbinamas jos Sūnus. Po šio įvykio katalikų tikėjimas Lietuvoje vėl atgijo.

Carinės Rusijos priespaudos metai Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje ypač sunkūs. Siekta žmones demoralizuoti ir supraslavinti: drausta net maldaknyges spausdinti lietuviškomis raidėmis, o katalikų tėvų vaikams mokyklose privalėjo mokytis pagarbos carui ir stačiatikybės. Caro valdžios pusėje buvo jėga, o Bažnyčios pusėje – silpni, bemoksliai žmonės. Per šilinių atlydus į dangų kilo šių žmonių maldos, o knygnešiai

aprupindavo maldininkus ne tik iš Prūsijos atvežtomis maldaknygėmis, bet ir lietuviška literatūra. Šiluva tapo vieta, kur buvo gyvas ne tik tikėjimas ir pagarba Dievo Motinai Marijai, bet ir pasipriešinimo pravoslavnimui ir nutautinimui nuotaikos. Laimėjo ne jėga, bet dvasia: galinga caro imperija subyrėjo, o Lietuva 1918 m. tapo laisva ir nepriklausoma.

Per penkiasdešimt metų trukusį sovietmetį su Bažnyčia buvo aršiai kovojama, nes ji okupantams trukdė jų kėsłams žmones paversti klusniais totalitarinio režimo sraigteliais. Sovietų valdžia ypač didelį dėmesį skyrė maldininkų labiausiai lankomoms vietoms: sunaikintos Vilniaus Kalvarijos, Šiaulių Kryžių kalnas, o Šiluvoje siekta visais būdais apriboti maldininkų srautą. Buvo laikas, kai Šiluvoje leisdavo aukoti Mišias tik rytmetinėmis valandomis, o kaimynams kunigams nevalia būdavo net klausyti išpažinčių. Nepaisant visokių draudimų ir varžymų, žmonės vyko į Šiluvą pavieniui ir organizuotai ir meldė laisvės Lietuvai. Ne kur kitur, bet čia, Šiluvoje, kard. Vincentas Sladkevičius paaukojo Švč. Mergelės Marijos globai į laisvę kylančią Lietuvą, o po kelerių metų iš Tėvynės išvažiavo paskutiniai sovietų tankai ir atvyko Šv. Tėvas.

Taigi Šiluva drauge su Lietuva atgimė tris kartus, tačiau dabartis kelia labai didelį rūpestį. Mūsų Tėvynėje vyksta reiškiniai, ne mažiau baisūs už Naująjį Orleaną nusiaubusį Katrinos uraganą. Jauni žmonės, dažnai perdėtai susižavėję pinigais, bėga iš Lietuvos ir bėglių skaičius greitai pasieks pusę milijono. Daugelis jų dvasiškai mirs Lietuvai. Šeimos mažos ir silpnos. Gimstamumas per penkiolika metų sumažėjo perpus, o jaunimas maitinamas prostitučių lygio dainelėmis, alkoholiu ir narkotikais. Kai prieš dvidešimt metų mane etapais vežiojo po Rusiją, girdėjau dainas ir melodijas, kurios šiandien populiarinamos tarp jaunimo.

Po uragano atstatyti miestus yra lengviau, nei pakeisti aplinkui mus vykstančius procesus. Naujasis Orleanas bus išvalytas nuo dumblo, bus atstatyti sugriauti namai, bet kas išgydys mūsų tautiečių dvasią? Kas įtikins jaunimą, kad didžiausia vertybė ne daiktai ir seksas, kad tikras vyras yra ne tas, kuris daug išgeria ar vartoja narkotikus, bet tas, kuris sugeba rimtai dirbti ir rūpintis pirmiau ne savimi, bet kitais.

Mums, tikintiesiems, yra aišku, kad reikia ne tik mūsų pastangų, bet ir dangaus pagalbos. Todėl šiandien patikime Švč. Mergelės Marijos globai mūsų jaunimą ir vaikus. Dievo Sūnaus ir mūsų Motina, globok juos, globok mūsų Tėvynę Lietuvą.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

Benediktas XVI išreiškė artumą Rytų Bažnyčioms

(KAP, KAI) Rugsėjo 8 d. buvo paskelbtas popiežiaus Benedikto XVI sveikinimo žodis Asyžiuje susibūrusiems katalikų ir ortodoksų teologų simpoziumo dalyviams. Savo žodyje popiežius pabrėžė Katalikų Bažnyčios artumą krikščioniškosioms Rytų Bažnyčioms. Pasak Šventojo Tėvo, Rytų ir Vakarų Bažnyčių teologinės bei liturginės ypatybės papildė viena kitą. Šios ypatybės padeda veiksmingai telkti Dievo tautą ir išreiškia Bažnyčios turtingumą. Nors šiuo metu nėra pilnutinės Bažnyčių vienybės, todėl neįmanoma bendrai švęsti Eucharistiją, vis dėlto pilnutinė krikščionių vienybė turi būti tikslas visiems „išpažįstantiems tikėjimą į vieną šventą visuotinę ir apaštalinę Bažnyčią“.

Rugsėjo 4 d. Asyžiuje prasidėjusį IX teologų simpoziumą surengė Popiežiškasis šv. Antano universitetas ir Salonikų Aristotelio universiteto Teologijos fakultetas. Asyžiuje vykusio simpoziumo tema: „Eucharistija Rytų ir Vakarų tradicijoje žvelgiant ekumeninio dialogo požiūriu“. Vatikanui šiame simpoziume atstovavo Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos vicesekretorius mons. Eleuterio Fortino.

Lefebvistai siekia vienybės su Katalikų Bažnyčia

(KAP) Rugsėjo 29 d. popiežius Benediktas XVI Castelgandolfe audien-cijoje priėmė schizmiškosios Šv. Pijaus X kunigų brolijos (lefebvistų) generalinį vyresnįjį vyskupą Bernardą Fellay. Pasak Vatikano spaudos centro direktoriaus Joaquino Navarro-Valls, vyskupo Fellay iniciatyva vykęs susitikimas pasižymėjo „meilės Bažnyčiai atmosfera“. Po audien-cijos paskelbta, kad bus siekiama pilnutinės vienybės tarp Šv. Pijaus X kunigų brolijos ir Šventojo Sosto.

Skilimas tarp Šventojo Sosto ir apie arkivyskupą Marcelį Lefebvre susibūrusių tradicionalistų įvyko

1988 m. birželio 30 d., kai arkivyskupus Lefebvre be Vatikano sutikimo konsekrovo keturis vyskupus, tarp jų ir anuomet trisdešimtmetį kunigą Bernardą Fellay. Prieš tai Vatikanas buvo ne kartą išpėjęs arkivyskupą Lefebvre, jog vyskupų konsekravimas reikštų bažnytinę schizmą. Tą pačią dieną tiek arkivyskupus Lefebvre, tiek jo konsekruoti keturi vyskupai buvo ekskomunikuoti.

Po 1988 m. schizmos pavyko grąžinti į vienybę su Katalikų Bažnyčia kai kuriuose Prancūzijos vienuolynuose buvusius lefebvristus. Ypač sėkmingos buvo specialios Vatikano komisijos *Ecclesia Dei* ir jos pirmininko kardinolo Dario Castrillono Hoyoso pastangos įveikti schizmą. 2002 m. pavyko Brazilijoje buvusią lefebvristų vyskupiją suvienyti su Katalikų Bažnyčia. Nuo tada greta buvusios Campos katalikų vyskupijos įsteigta Šv. Jono Marijos Vianėjaus asmeninė prelatūra, apimanti apie 30 tūkst. katalikų ir 20 bažnyčių. Prelatūroje Mišios švenčiamos lotyniškai pagal 1962 m. apeiginą.

Popiežiaus ceremoniaras gina liturgijos reformą

(KAP, KAI) Rugsėjo 4 d. pasirodė popiežiaus ceremoniaro arkivyskupo Piero Marini Vatikano leidykloje *Libreria Editrice Vaticana* išleista knyga *Liturgia e Bellezza* su lotyniška paantrašte *Nobilis pulchritudo*. Nuo 1987 m. einantis popiežiaus ceremoniaro pareigas arkivyskupas Piero Marini savo veikale ryžtingai gina Vatikano II Susirinkimo liturgijos reformą. Autorius patikina, kad savo darbe jis nuolat vadovavosi Vatikano II Susirinkimo dokumentu *Sacrosanctum Consilium*. Savo veikale arkivyskupas P. Marini aptaria posusirinkiminę liturgijos raidą, taip pat savo kaip popiežiaus vyriausiojo ceremoniaro darbą. Jis pabrėžė, jog Susirinkimo tėvų darbas ir liturgijos reformos įgyvendinimas „buvo įkvėptas Šventosios Dvasios“. Pasak jo, Šventoji Dvasia, įkvėpusi liturginį sąjūdį, Susirinki-

mo tėvus ir liturgijos reformos įgyvendinimą, taip pat šiandien veikia Bažnyčioje.

Arkivyskupui P. Marini vadovaujant buvo organizuota popiežiaus Jono Pauliaus II laidotuvių ir popiežiaus Benedikto XVI ingresso liturgija.

Kardinolo W. Kasperio knyga apie ekumenizmo perspektyvas

(KAP, KAI) Rugsėjo 1 d. Freiburge išikūrusioje *Herder* leidykloje išleista Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininko kardinolo Walterio Kasperio knygos apie ekumenizmo perspektyvas vokiškasis leidimas. Leidimo pratarmėje Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas teigia: „Per pastarąją pusę šimtmečio pasiekėme daugiau, negu per ankstesnius šimtmečius“. Jis nereiškia nerealistiško optimizmo: „Ekumeninis suartėjimas, be abejo, dar nepasiekė savo tikslo, regimosios krikščionių vienybės, o į šį tikslą vedančio kelio atkarpos bus dar ilgos, iš dalies akmenuotos ir skardingos“. Drauge kardinolas Kasperis prieštarauja rezignuojantiems balsams, esą ekumenizmas po septintojo ir aštuntojo dešimtmečio proveržio ir ekumeninio pavasario pateko į žiemos sąstingį arba kad tai net nuo pačios užuomazgos buvo nevykęs dalykas.

Pasak kardinolo Kasperio, viena iš nusivylimo priežasčių yra klaidinga galvosena, esą tikėjimo skirtumai tarp Bažnyčių šiandien nebėra svarbūs arba kad jie jau įveikti – neva to nepripažįsta tik „kietakaktė hierarchija“. Pasak kardinolo, toks šiandien paplitęs paviršinis požiūris ky-la iš šiandien plačiai išsigalėjusio reliatyvizmo ir abejingumo tiesos klausimui. Jis tvirtina, kad teisingai suvokiamas ekumeninis dialogas niekuomet nereiškia savo tikėjimo tradicijos išsižadėjimo, siekiama kaip tik išsaugoti tą tradiciją ir atnešti ją į ekumeninį dialogą.

Pasak kardinolo Kasperio, yra vienas dalykas, kurio nepaisant dau-

gelio suartėjimo pastangų dar nepavyko išspręsti ir kuris kliudo eu-charistinei bendrystei: tai bažnytinės tarnybos klausimas. Čia katalikų ir ortodoksų samprata labai skiriasi nuo reformuotųjų Bažnyčių požiūrio. Kardinolas Kasperis neprognozuoja jokių konkrečių Bažnyčių suartėjimo datų: „Turime leisti laisvai veikti Dvasiai“.

Kardinolas Martino: katalikų socialinis mokymas per mažai pažįstamas

(KAP, KAI) Rugsėjo 24 d. popiežiškosios tarybos *Justitia et Pax* pirmininkas kardinolas Renato Martino padarė pranešimą judėjimo *Communione e Liberazione* kasmet organizuojamame katalikų susitikime Rimini mieste. Pasak kardinolo Martino, krikščionys per menkai pažįsta katalikų socialinį mokymą. Kardinolas apgailestavo, jog daugelis net nesusimąsto apie socialinio mokymo svarbą visuomenei. Jis pabrėžė, jog Bažnyčios socialinis mokymas nėra šalutinis dalykas, jis priklauso Bažnyčios skelbiamos žinios branduoliui. Šis mokymas yra Bažnyčios misijos dalis tarnaujant žmonėms, sykiu tai išganymo darbo ženklas ir priemonė. Todėl visi krikščionys kviečiami prisidėti įgyvendinant šį mokymą. Popiežiškosios tarybos pirmininkas nurodė Bažnyčios „Socialinį katekizmą“ – priemonę visuomenės ir politikos dalykams spręsti. Pasak kardinolo Martino, svarbiausias socialinio mokymo uždavinys yra gyvybės gynimas nuo prasidėjimo iki mirties. Teisė gyventi yra visų kitų teisių pamatas, tai nėra politinių diskusijų objektas. Ši pamatinė žmogaus teisė nubrėžia politikos ribas, nes yra pirminė jos atžvilgiu. Tas pat pasakytina apie religijos ir sąžinės laisvės teisę. Šios laisvės kyla ne iš subjektyvių reikalavimų, bet iš žmogaus orumo ir jo transcendentinio pašaukimo.

Naujas katalikų ir liuteronų dokumentas

(KAP, KAI) Rugsėjo 8 d. Popiežiškosios krikščionių vienybės pirmi-

ninkas kardinolas Walteris Kasperis spaudos konferencijoje paskelbė apie naujai parengtą bendrą katalikų ir liuteronų dokumentą svarbiais teologiniais klausimais. Pasak kardinolo, dokumente aptariama abiejų šalių bažnytinės tarnystės ir pačios Bažnyčios samprata. Dokumente apibendrinami nuo 1999 m. dirbusios katalikų ir liuteronų dialogo komisijos pasitarimų rezultatai. Svarbiausia pasitarimų tema buvo apaštališkoji Bažnyčios dimensija. Abi šalys skirtingai suvokia sąvoką „apaštališkoji sukcesija“, taip pat bažnytinės tarnystės sampratą. Dokumentą numatoma pasirašyti rugsėjo 28 d.

Kardinolo Ratzingerio studentai diskutavo su popiežiumi apie islamą

(KAI) Rugsėjo 2–3 d. popiežiaus vasaros rezidencijoje Castel Gandolfo viešėjo apie 40 mokslo daktarų, buvusių kardinolo Ratzingerio studentų. Iš viso pasaulio suvažiavusių mokslininkų diskusijų pagrindinė tema buvo islamo teologija: Dievo paveikslas islame ir apreiškimo sąvoka Korane. Įžangos pranešimus padarė kun. prof. Christian W. Troll iš Sankt Georgen (Vokietija) ir Khalil Samir (Beirutas). Susitikimo dalyviai klausėsi pranešimų, diskutavo (buvo kalbama vokiškai), meldėsi. Diskusijose gyvai dalyvavo ir popiežius Benediktas XVI. Susitikimas baigėsi rugsėjo 4 d. popiežiaus aukotomis Mišiomis.

Pasak susitikimo dalyvių, Šventasis Tėvas labai džiaugėsi galėdamas grįžti prie bendrų diskusijų tradicijos, kurią ypač vertino profesoriaudamas Tiubingene. Susitikimais Castel Gandolfe Benediktas XVI tęsia pirmtako Jono Pauliaus II tradiciją kviešti į vasaros rezidenciją diskusijoms mokslo ir kultūros pasaulio žmones.

Renovabis kongrese svarstytos naujos skurdo formos

(KAI) Rugsėjo 1–3 d. Freisinge vyko IX tarptautinis Vokietijos katalikų solidarumo akcijos *Renovabis*

kongresas tema „Naujasis turtinėjimas – naujasis skurdas“. Kongrese dalyvavo apie 350 Bažnyčios ir visuomeninio gyvenimo atstovų iš 23 Europos šalių. Pasak organizatorių, po 1989 m. situacija Rytų Europos šalyse daugeliu atžvilgių priartėjo prie vakarietiškojų sąlygų. Tačiau ir toliau daugelis žmonių lieka permainingu „šešėlyje“. Dėl socialinės politikos spragų gilėja skirtumai tarp turtingųjų ir vargšų. Neretai pasigirsta nostalgiški balsai apie gyvenimą iki permainingų.

Pasak Bambergo arkivyskupo Ludwigo Schicko, nuo 1989 m. prasidėjusių permainingų Vidurio ir Rytų Europos gyvenime įvyko daug pozityvių pokyčių, tačiau nevalia užmiršti tų, kurie negalėjo pasinaudoti tomis gėrybėmis. Jis atkreipė dėmesį, jog tie „naujieji skurdžiai“ dažnai yra vyresni žmonės, taip pat vaikai, jaunimas ir šeimos. Tokie situacijoje Bažnyčia privalo rūpintis jų likimu.

Triero vyskupas Reinhardas Marxas sakė, jog teisingumo klausimai įgijo naujo aktualumo ir dinamikos. Pasak jo, pagrindinis XXI a. iššūkis bus išlaikyti dabartinį socialinį kapitalizmą ir socialinę rinkos ekonomiką. Vyskupas Marxas priminė, jog Bažnyčia privalo energingai dirbti siekdama socialinio teisingumo, besivadovaudama solidarumo, subsidarumo ir subalansuotos plėtros sąvokomis.

Vokietijos *Caritas* generalinis direktorius dr. Peteris Neheris sakė, kad ilgalaikė stabilizacija ir plėtros dinamika įmanoma tik tuomet, kai kiekvienas pilietis turės atsakomybės jausmą, drauge bus sukurtas pagalbos tinklas „vargingiausiems iš vargšų“. Pasak jo, piliečių visuomenė ir Bažnyčia privalo padėti patiems vargingiausiems visuomenės nariams, sudarydamos galimybę dirbti ir gyventi neprarandant žmogiškojo orumo.

Renovabis vykdomasis direktorius kun. Dietgeris Demuthas ragino kurti socialinę Europą, pagrįstą

krikščioniškosiomis vertybėmis, o ne „kišti galvą į smėlį“. Jis atkreipė dėmesį į Europoje pastebimus didžiulius socialinius skirtumus. Apibendrinamas kongrese nuskambėjusius pranešimus jis teigė, kad transformacijos procesai Vidurio ir Rytų Europoje tęsis dar ilgai.

2006 m. numatomas *Renovabis* kongresas bus skirtas santuokos ir šeimos problematikai.

Ukrainos graikų apeigų katalikų Bažnyčia perkėlė savo centrą į Kijevą

(KAI) Rugsėjo 21 d. iškilminga liturgija paminėtas Ukrainos graikų apeigų katalikų Bažnyčios centrinės buveinės perkėlimas iš Lvovo į Kijevą. Dniepro pakrantėje statomos naujos graikų apeigų katalikų katedros statybvietėje buvo įrengta palapinė, kurioje kardinolas Lubomyras Husaras vadovavo iškilmingai liturgijai. Joje dalyvavo apie 3000 tikinčiųjų. Iškilnėse dalyvavo (kitų ortodoksų Bažnyčių kanoniškai nepripažintų) Kijevo patriarchato ir Autokefalinės Ukrainos ortodoksų Bažnyčios atstovai. Pamaldų pradžioje buvo perskaitytas pareiškimas dėl graikų apeigų katalikų Bažnyčios buveinės perkėlimo į Kijevą. Iki tol Didžiojo Lvovo arkivyskupo titulą turėjęs kardinolas Lubomyras Husaras nuo šiol yra Kijevo ir Haličiaus Didysis arkivyskupas. Savo pamoksle ganytojas sakė: „Atėjome melstis ir atverti naują mūsų Bažnyčios istorijos puslapį“. Jis taip pat ragino siekti vienybės tarp katalikų ir ortodoksų, reikšdamas viltį, jog „bus pasiekta tai, kas žmogiškai žvelgiant atrodo mažai tikėtina“.

Pamaldų metu maždaug 100 metrų nuo būsimosios katedros statybvietės ukrainiečių ortodoksai surengė protesto mitingą. Unitų būstinės perkėlimą į Kijevą aštriai kritikavo Maskvos patriarchas Aleksijus II.

Kardinolas Husaras pabrėžė, jog Bažnyčios centrinės buveinės perkėlimas iš Lvovo į Kijevą nėra nukreiptas prieš jokią ortodoksų Bažnyčią. Pasak jo, visų religinių bendruomenių centrinės buveinės turėtų būti valstybės sostinėje.

5 milijonus narių turinčios Ukrainos graikų apeigų katalikų Bažnyčios (UGKB) tikintieji puoselėja viltis, kad Šventasis Sostas pripažins jų Bažnyčiai atskiro patriarchato statusą. Sprendimą perkelti šios Bažnyčios buveinę į Kijevą priėmė Ukrainos graikų apeigų katalikų vyskupų sinodas dar 2002 m., jis buvo dar kartą patvirtintas vyskupams susirinkus Kijeve 2004 m. Netrukus po to buvo pradėti statybos darbai. Pasak UGKB spaudos tarnybos, Bažnyčios centrinės buveinės perkėlimui iš Lvovo į Kijevą, remdamasis Rytų Bažnyčių kanonų kodekso 57 kan., pritarė popiežius Jonas Paulius II.

Ukrainos Rytų apeigų katalikų vyriausiasis ganytojas nuo Bresto unijos (1596 m.) laikų turėjo oficialų Kijevo metropolito titulą. 1795 m. carienės Jekaterinos II įsakymu ši vienybė su Roma buvo Kijevo metropolija buvo panaikinta.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKCINĖ KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
diak. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2005, „Bažnyčios žinios“
